

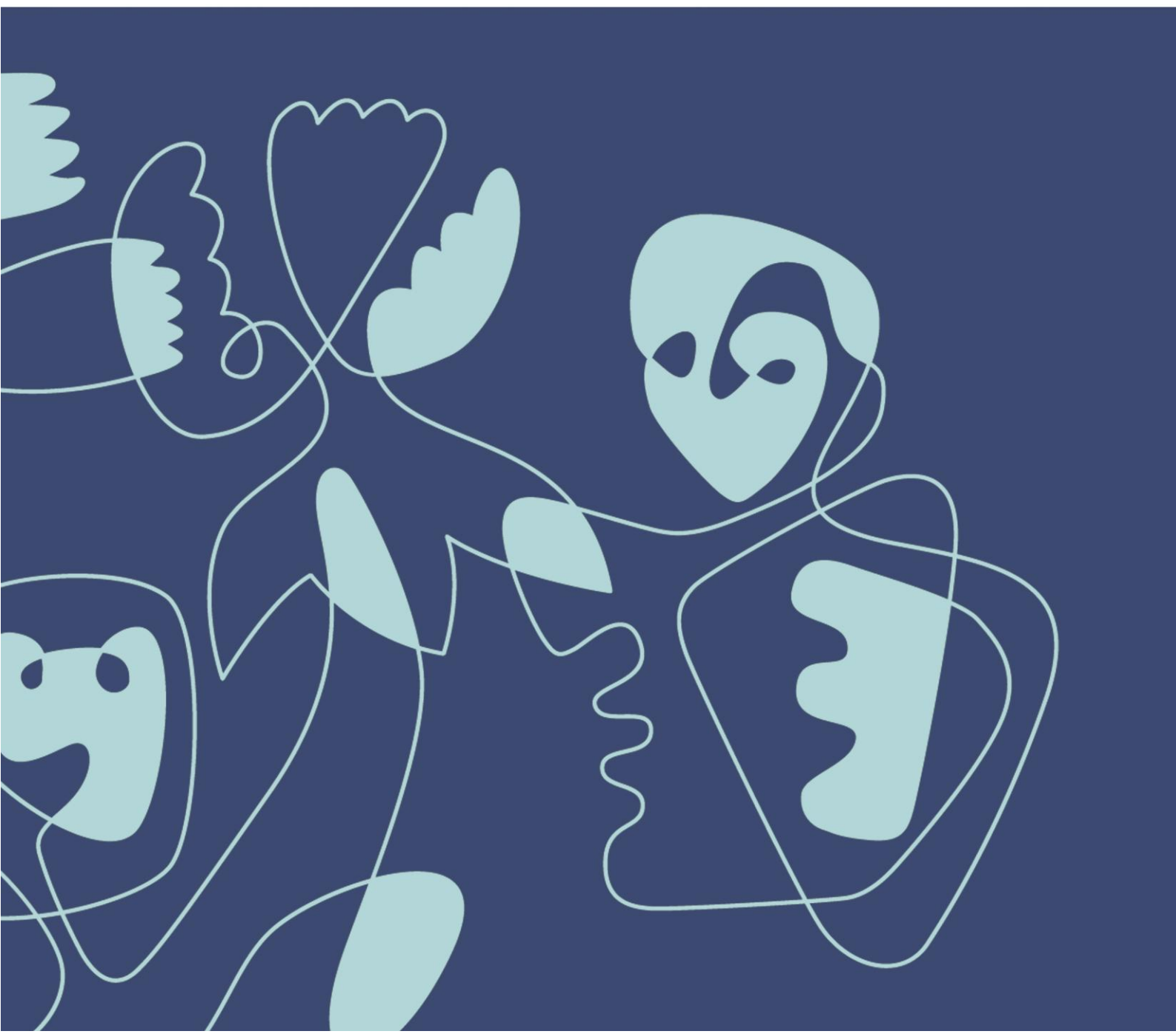

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Forventningsbrev om kommunenes oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet i 2026

Med informasjon om rammer for tilskudd som kommunene forvalter

Forord

I dette dokumentet er Statsforvalterens forventinger til kommunens forvaltning på landbruks- og reindriftsområdet sammenfattet. Her får kommunens politiske og administrative ledelse og saksbehandlere oversikt over kommunenes ansvar og mange oppgaver. Rammer for tilskuddsordninger der kommunen fatter vedtak ble i år sendt ut som eget brev **23.01.2026**, men er likevel lagt med som vedlegg.

Forventningsbrevet bygger på tildelingsbrev og hovedinstruks for 2026 til Statsforvalteren.

Bakgrunnsinformasjon:

[Jordbruksavtale 2025-2026](#)

[Reindriftsavtalen 2025-2026](#)

[Styringsportalen for statsforvalteren 2026](#)

2

Kommunene er førsteinstans i forvaltningen av de fleste lover og tilskuddsordninger på landbruksområdet. Kommunen skal være en aktiv landbrukspolitisk aktør ved å bruke juridiske, økonomiske og administrative virkemidler. De landbrukspolitiske virkemidlene skal forvaltes i tråd med nasjonale og regionale mål for landbrukspolitikken og tilpasses lokale forhold. De økonomiske virkemidlene er å anse som statlige tilskuddsmidler som skal forvaltes i samsvar med kravene i Reglement for økonomistyring i staten. Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer skal benyttes i tilskuddsforvaltningen.

Kommunen skal legge vekt på både å utvikle det tradisjonelle landbruket og oppmuntre til nye næringer. Det er sentralt at landbruket blir innlemmet i annen samfunns-, planleggings- og næringsutviklingsarbeid.

Statsforvalteren er førstelinjemyndighet for reindriftsforvaltningen. Kommunene har likevel et ansvar for å sikre reindriftens arealgrunnlag gjennom sin arealforvaltning, samt bidra til dialog mellom reindriften og landbruket for å hindre konflikter. Her er spesielt viktig at konsultasjon etter sameloven kapittel 4 blir gjennomført i saker som berører samiske interesser.

For statsforvalteren er likebehandling, rettsikkerhet og kvalitet i lov- og tilskuddsforvaltningen sentralt. Vi skal påse at kommunens forvaltning skjer i samsvar med overordnede nasjonale føringer. Derfor gjennomfører vi årlig forvaltningskontroller i et utvalg av kommunene. Vi vil i 2026 målrette kommunedialogen ytterligere, basert på et felles kunnskapsgrunnlag om kommunene. Vi anser at denne dialogen er viktig for å skape forståelse for landbrukets betydning i lokalsamfunnene og for beredskapen i nord, samt landbrukets og reindriftens arealinteresser, inkludert jordvern.

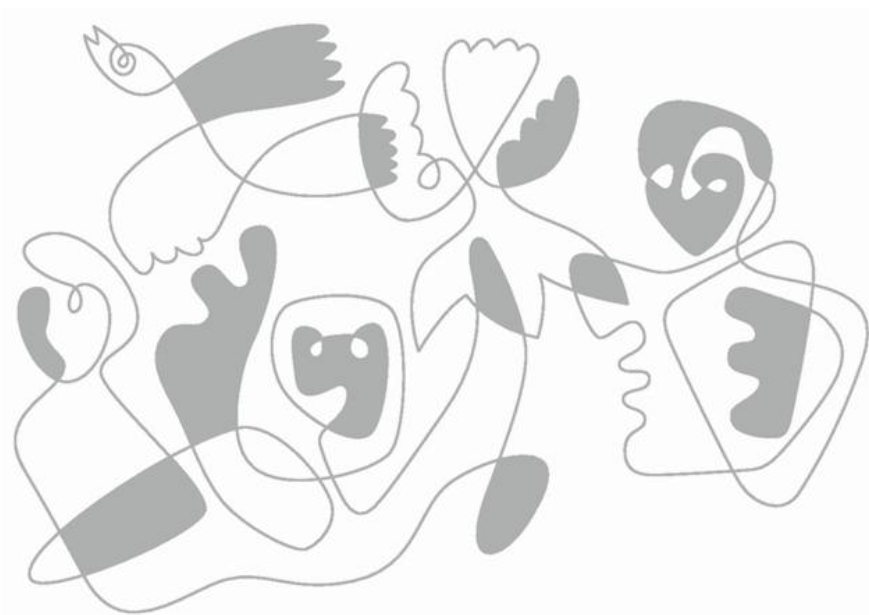
Bodø, 23.01.2026

Katrine Erikstad
landbruks- og reindriftsdirektør

Innhold

Del 1 - Statlige tilskuddsordninger der kommunene fatter vedtak	5
Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen	5
Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning.....	6
De ulike ordningene	7
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.....	7
Teigbasert tilskudd.....	8
Regionale miljøtilskudd i jordbruket	8
Tilskudd til klimarådgiving	9
Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.....	10
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK).....	10
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	13
Tilskudd til tiltak i beiteområder.....	15
Tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)	16
Tilskudd til tiltak i Vegaøyan verdensarvområde.....	18
Rapportering og innmelding av behov for ordninger under Landbrukets utviklingsfond (LUF).....	18
Oppfølging og kontroll	19
Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter	19
Krav knyttet til utøvelse av budsjett disponering	19
Tilgang til fagsystemene	19
Rapportering om sikkerhetsbrudd og svakheter	20
Del 2 - Andre oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet der kommunene har ansvar.....	21
Kompetanse og opplæring	21
Næringsutvikling	21
Mobilisering av bioenergitiltak i landbruket i Nord-Norge.....	22
Skogbruk	22
Utenlandske treslag.....	22
Landbruksveier.....	23
Skogbruksplanlegging	23
Kontroll av foryngelse etter hogst	23
Resultatkartlegging	24
Risikobasert kontroll av tilskudd til skogkultur og utbetalinger fra skogfond	24
Skogfondets rentemidler	24
Lovforvaltning.....	24
Vedtaksmyndighet	24
Begrunnelsesplikten	25
KOSTRA.....	25
Samarbeid med Mattilsynet.....	25
Arealgrunnlag for produksjonstilskudd	25
Reindrift.....	26
Om konsultasjonsplikten	26
Dialog mellom landbruk og reindrift	28
Jordvern.....	28
Kommunale jordvernstrategier.....	29

Driveplikt på jordbruksarealer må følges opp	29
Kommunen er planmyndighet	30
Arealregnskap	30
Arealstrategier	30
Planvask og tilbakeføring av areal	31
Flytting av jordmasser	31
Beitebruksplaner	31
Kommunens klima- og energiplanlegging	32
Øvrig klimaarbeid	32
Fylkesvise midler i Klima- og miljøprogrammet (KMP)	32
Tilskudd ved produksjonssvikt og erstatningsordninger	32
Tilskudd ved produksjonssvikt - klimabetingede skader	32
Erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon	33
Stimuleringstilskudd til kommunale veterinærtjenester	33
Vannforskriften	34
Autorisasjonsordningen for plantevern- og gnagermidler	34
Samfunnssikkerhet og beredskap	35
Informasjon og kontaktpunkter	35
Vedlegg	36

Del 1 - Statlige tilskuddsordninger der kommunene fatter vedtak

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har delegert vedtaksmyndigheten for en rekke statlige tilskudd til kommunene, med hjemmel i adgangen som følger av jordloven og skogbruksloven. Vedtaksmyndigheten er delegert i forskrifter hjemlet i de to lovene. Dette brevet inneholder informasjon om beløpsmessige rammer og regelverk kommunen må holde seg til når dere fatter vedtak om tilskudd.

Dette kapitlet har informasjon om kommunens ansvar i forvaltningen av statlige tilskuddsmidler. Her finner du også henvisninger til regelverk og utfyllende informasjon om forvaltningen av de forskjellige ordningene.

Vi planlegger nye nettsider – lenker i forventningsbrevet som går til våre nettsider vil slutte å virke når nye sider er på plass. Vi vil informere om tidspunkt i vårt nyhetsbrev når dette skjer.

Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen

Når kommunen forvalter tilskuddsordninger på vegne av staten, har dere ikke samme selvstendige myndighet som ellers. Forvaltningen av statlige midler er underlagt statlig styringsrett og kommunen må forvalte tilskuddsordningene i samsvar med kravene i regelverk for ordningene i forskrifter og rundskriv, dette brevet og øvrige regler for offentlig forvaltning.

Budsjettfullmaktene som kommunen forvalter på landbruksområdet (se eget vedlegg med fordeling av rammer til kommunene), er gitt over statsbudsjettet. Dette er å anse som statlige tilskuddsmidler som skal forvaltes i samsvar med kravene i Reglement for økonomistyring i staten. Reglementet gjelder også for styring og oppfølging av delegert forvaltningsmyndighet¹.

Saksbehandlingsverktøy

Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer skal benyttes i tilskuddsforvaltningen. Det er nettbaserte systemer som krever innlogging på Landbruksdirektoratets nettsider. Kommunen får tilgang til systemene for saksbehandlere og ledere fra statsforvalteren. Les mer om tilganger i avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Ansvarsdeling i landbruksforvaltningen

LMD har instruksjonsmyndighet når det gjelder hvordan delegert myndighet skal utøves og hvordan statlige midler skal forvaltes. Til instruksjonsmyndigheten ligger også en rett til å kontrollere at oppgaver og myndighet utøves som forutsatt. For mange av tilskuddsordningene er forvaltningsoppgavene delt mellom Landbruksdirektoratet, Statsforvalteren og kommunene.

Landbruksdirektoratet administrerer tilskuddsordningene. Direktoratet drifter saksbehandlingssystemene som brukes i tilskuddsforvaltningen, utbetaler tilskudd, utarbeider veiledningsmateriell, og gir utfyllende instruksjoner om forvaltningen av ordningene til kommune og statsforvalter. Instruksjoner om krav til forvaltningen vil normalt være gitt i rundskriv som er publisert på direktoratets nettsider, men kan også være integrert i funksjoner i fagsystemene.

Statsforvalteren har myndighet og ansvar for å fordele og informere om rammer for enkelte tilskuddsordninger til kommunene. Vi har også myndighet og ansvar for å veilede og føre kontroll med forvaltningen som er delegert til kommunene i fylket. Kontrollen innebærer å se til at kommunene utfører sine oppgaver på en forsvarlig måte og at kommunene har etablert internkontroll. Vi er også klageinstans for vedtak som kommunene har fattet.

¹ [Reglement for økonomistyring i staten, § 2 b\) og c\)](#)

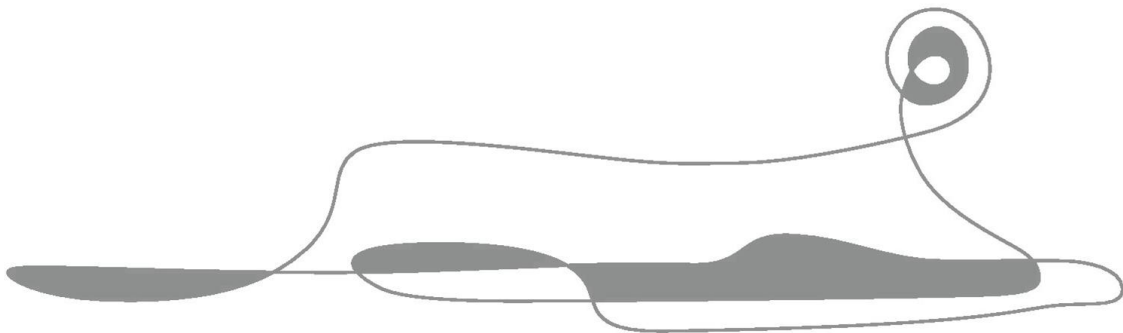
Landbruksdirektoratet og Statsforvalteren kan dispensere

Forskriftene til tilskuddsordningene kan åpne for dispensasjon i «*særlige tilfeller*». Om det kan dispenseres, hva det kan dispenseres fra og hvilke vilkår som må være oppfylt for at dispensasjon kan gis framgår av forskrift og Landbruksdirektoratets rundskriv for hver ordning. Det er bare Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet som kan gi dispensasjon.

Kommunen forvalter tilskuddsordninger i landbruket i tråd med regelverk for ordningene i forskrifter og rundskriv, dette brevet og øvrige regler for offentlig forvaltning.

Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning

I tråd med Stortingets vedtak gis kommunene i Nordland med dette rammer og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordninger på Landbruks- og matdepartementet (LMD) sitt område for 2025, jf. Prop. 1 S (2025–2026), og Prop. 149 S (2024–2025) og Stortingets behandling av disse. I Prop. 1 S omtaler LMD sitt unntak fra økonomireglementets bestemmelser, blant annet unntaket fra kravet fra resultatrapporteringen og gir nærmere begrunnelse og forklaring til hvordan dette håndteres. Kommunene skal derfor ikke vurdere og rapportere på måloppnåelsen med mindre det er oppgitt nedenfor.

De ulike ordningene

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe

Formålet med ordningene i produksjonstilskudd er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har trukket opp. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen.

Frister for kommunens saksbehandling

Frister for kommunens saksbehandling fremgår av kapittel 2 i forvaltnings- og saksbehandlingsrundskrivet.

Kontroll

Kommunene må årlig utarbeide kontrollplan som er styrende for hvilke søknader som skal plukkes ut til kontroll. Kommunen skal gjennomføre kontroll av minst 10% av søknadene.

Beløpsmessige rammer for 2026

For produksjonstilskuddene og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid fordeles ingen konkrete budsjettrammer. Satsene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet ut fra antall søkere som fyller vilkår, slik at budsjettbevilgningen for ordningene ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

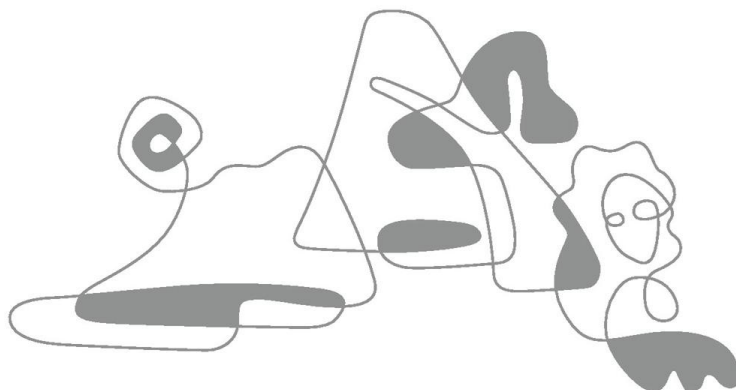
Fagsystemet for tilskuddsordningen er eStil PT. Les mer om tilganger under «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Mer informasjon

[Veiviser for tilskudd produksjonstilskudd og avløsertilskudd test](#)

Endringer i 2026

Fra 2026 skal ikke oppfølging av gjødslingsplan følges opp i søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd. Det forventes endringer i forskriftens § 11 og tilhørende rundskriv.

Teigbasert tilskudd

Ordningen med teigbasert tilskudd ble prøvd ut i fem kommuner i Nordland i 2025: Fauske, Sørfold, Andøy, Rødøy og Saltdal. Det er to tiltak i ordningen: tilskudd til små teiger og tilskudd til arealer som det ikke ble søkt om produksjonstilskudd for året før. Formålet er å hindre gjengroing av jordbruksareal og bidra til drift av krevende areal.

Utprøvingen av ordningen fortsetter i 2026. Når dette skrives jobbes det med evaluering og forberedelser til ny søknadsomgang. Det kan bli endringer, men vi forventer at det i store trekk blir likt som i fjor.

Når regelverket for 2026 er fastsatt er det viktig at landbruksforetakene i kommunene det gjelder får informasjon og veiledning av kommunene så tidlig som mulig, slik at de som ønsker det og oppfyller vilkårene kan benytte seg av tilskuddsordningen.

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for teigbasert tilskudd er Agros. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Mer informasjon

Du finner [mer informasjon om regler og forvaltning av ordningen på nettsiden til landbruksdirektoratet](#).

Regionale miljøtilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe

Formålet med ordningene i regionale miljøtilskudd i Nordland er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner og å redusere utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Tilskudd kan gis til foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret. Tilskudd kan gis til beitelag som er godkjent av kommunen, som er registrert i enhetsregisteret og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeiter.

Det er til sammen 23 ulike tiltak som kan gi tilskudd, alle med egne vilkår. Fra 2026 er tilskudd til klimarådgivning tatt ut av de regionale miljøtilskuddene. Det skal etableres en egen ordning for dette, som skal gjelde for klimaråd mottatt etter søknad om regionale miljøtilskudd 2025.

Dispensasjon

Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene om regionale miljøtilskudd i jordbruket. Dette betyr at dispensasjon kun skal gis når det foreligger en spesiell, forbigående årsak utenfor foretakets kontroll som fører til at foretaket ikke oppfyller forskriftens vilkår. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil for helt spesielle situasjoner.

Kommunens forvaltning av ordningen

Kommunen har ansvar for å

- informere og veilede om regelverket og om søknadsprosessen
- kontrollere minst 5 % av søknadene
- behandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- eventuelt forberede klage til statsforvalteren.

Frister for kommunens saksbehandling

Kommunen skal fatte foreløpige vedtak i alle saker innen 18. desember 2026. Når Statsforvalteren har lagt inn endelige satser for søknadsomgangen 2026 i fagsystemet, skal kommunene fatte endelige vedtak i hver sak. Dette skjer i slutten av januar/begynnelsen av februar. Kommunene får eget brev om dette.

Risikobasert kontroll

Kommunene skal hvert år utarbeide kontrollplan som er styrende for hvilke søknader som skal plukkes ut til kontroll. Kommunen skal gjennomføre kontroll av minst 5 % av søknadene. Kontroll skal i hovedsak være stedlig. Kontroll skal skje før kommunen fatter foreløpig vedtak.

Økonomiske rammer for 2026

For miljøtilskudd i jordbruket fordeles det ingen budsjettammer til kommunene. Satsene for de forskjellige tiltakene fastsettes av Statsforvalteren. Foreløpige satser framgår av det årlige veiledningsheftet, som etter planen ferdigstilles i april/mai. Endelige satser fastsettes i januar, etter at kommunene har behandlet søknadene og foreløpig godkjent sine vedtak. Jordbruksavtalen kan også påvirke endelige satser.

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for regionale miljøtilskudd i jordbruket er eStil - RMP og OBB. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland, beskriver alle tiltakene det er mulig å søke om tilskudd for og vilkår for tilskuddene, generelle bestemmelser om forvaltningen og vedlegg med lister over lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene, kulturhistoriske områder samt vannforekomster der det kan gis tilskudd til ugjødsel kantsoner. Lister over tilskuddsberettigede områder i vedlegg til forskriften kan endres, dersom kommunen ser at det er gode grunner til det. Kommunen kan sende begrunnede forslag til endringer til statsforvalteren før 30. november hvert år.

Mindre endringer i forskriften kan forekomme. Statsforvalteren oppdaterer kommunene hvis/når dette skjer.

Statsforvalterens veileder om regionale miljøtilskudd inneholder utfyllende informasjon om tilskuddsordningene, foreløpige tilskuddssatser med mer. Den blir etter planen oppdatert for 2026 i april/mai i år.

På [Landbruksdirektoratets nettside](#) finnes rundskriv om forvaltningsansvar og saksbehandling, brukerveiledning for saksbehandlingsverktøyet/fagsystemet eStil.

Tilskudd til klimarådgiving

Det skal etableres en ny ordning for tilskudd til klimarådgiving i 2026, som skal omfatte klimaråd som er mottatt etter innsending av søknad om regionale miljøtilskudd 2025. Statsforvalteren skal forvalte denne ordningen.

Kommunenes rolle i denne sammenhengen blir å veilede mulige søkere om at tilskuddsordningen eksisteres og hvor man finner informasjon om den når slik informasjon blir tilgjengelig.

Statsforvalteren vil oppdatere kommunene når forskrift og søknadsskjema er fastsatt.

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Tilskuddet kan også gis til gjenlevende ektefelle, samboer, forelder eller barn etter avdød jordbruker.

Beløpsmessige rammer for 2026

For denne tilskuddsordningen gjør Landbruksdirektoratet nasjonal budsjettamme tilgjengelig for kommunene i saksbehandlingsverktøyet Agros, det er altså ingen definert ramme for hver kommune.

Om fagsystem og tilganger

Fagsystemet for tilskuddsordningen er Agros. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Mer informasjon

[Veiviser for tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel](#)

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Mål og målgruppe

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 daa produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tilskudd skal ikke brukes til å dekke MVA, uansett om skogeier er registrert for MVA eller ikke. (Skogfond kan dekke MVA).

Rapportering og innmelding av behov

Se [Rapportering og innmelding av behov](#)

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket - Lovdata](#)

Tilskudd til tettere planting og gjødsling i skog som klimatiltak

Mål og målgruppe

Formålet med ordningene er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. Tilskudd etter ordningen kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Tildelingskriterier

Tildelingen skjer etter reglene i [Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#).

Tilskudd til tettere planting (TTP) kan innvilges automatisk når tilskuddskoden for NMSK-tilskudd til planting benyttes. Ut fra oppgitt areal og antall planter beregner ØKS om kravene til TTP-tilskudd er oppfylt. Tilskuddet gis til kostnadene for plantinger over en gitt tetthet, og går inn i stedet for NMSK-tilskuddet.

Fordi tilskuddet er på 30%, betyr det at skogeier taper på å bruke dette tilskuddet hvis NMSK-tilskuddet er over 30%.

For tilskudd til gjødsling benyttes egen tilskuddskode.

Begge tilskuddene tar midler fra en sentral ramme, og tas ikke fra kommunens ramme.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet for Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til Statsforvalter. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

Veiviser for tilskudd [Tettere skogplanting som klimatiltak](#)

Veiviser for tilskudd [Gjødsling av skog som klimatiltak](#)

Tilskudd til veibygging, drift med taubane, hest o.a.

Tildelingskriterier

Kommunen skal fastsette retningslinjer for prioritering av søknader. Retningslinjene skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. Ellers gjelder [Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#).

Nordland har bare fått 4,0 mill. kr til fordeling til kommunene i 2026. Av dette har vi fordelt 3,9 mill. kr. Resten holdes igjen hos Statsforvalteren for bruk til driftstilskudd og eventuelle uforutsette behov til veier i løpet av året.

Ved behov for tilskudd til drift kan kommunen få tildelt ekstra midler ved henvendelse til Statsforvalteren. Vi har satt av noe midler til dette. Vi kan imidlertid ikke ta "store" tilskudd på strak arm. Hvis kommunen ser noe slikt under oppseiling må det tas kontakt med oss.

Tilgangen til midler er betydelig mindre enn innmeldt behov. Det kan derfor være nødvendig at kommunene vurderer om tilskuddssatsene er på riktig nivå. Vi minner om fordelene ved å bruke skogfond.

Vi oppfordrer kommunene til å bruke Veibanken i ØKS. For tildeling av midler er det obligatorisk at aktuelle veiprosjekter er lagt inn der.

Det er viktig at tildelte midler settes i ansvar så tidlig som mulig. Midler som ikke er satt i ansvar innen 1. september kan bli vurdert overført til andre kommuner.

Tilskudd til veiplanlegging

Vi dekker inntil kr 4 000,- for 1. gangs befaring med profesjonell veiplanlegger.

- Dette gjelder bilveier og spesielt krevende traktorveier som er tenkt bygget etter landbruksveiforskriften.
- Ett tilskudd pr veiprojekt. Ett veiprojekt kan være én veilinje, eller flere samlet for å løse ut ett skogområde, og kan gå over flere eiendommer.
- Det skal ikke dekke detaljplanlegging. Detaljplanlegging kan inngå i grunnlaget for det ordinære veitilskuddet.
- Planleggeren må være godkjent som planlegger av skogsveier, f.eks. gjennom Skogkurs.
- Det er ikke krav om at veien faktisk blir bygd.

Hensikten er å få en profesjonell forhåndsvurdering av skogsveien - er det et prosjekt som er verd å gå videre med, med tanke på veilinje, kostnader, kubikkmasser osv.? Det er like viktig at planleggeren finner at veien ikke bør bygges som at den kan bygges.

Utbetaling skjer etterskuddsvis på grunnlag av faktura fra veiplanlegger, så langt beholdningen rekker.

Budsjettmessige rammer for 2026

De økonomiske rammene for 2026 framgår av vårt brev til kommunen datert 23.01.2026. Brevet følger også som vedlegg 1 til dette dokumentet.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til Statsforvalteren. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Landbruksdirektoratets nettside for ordninger i skogbruket](#)

Tilskudd til skogkultur, miljøtiltak og andre tiltak

Tildelingskriterier

Kommunen skal fastsette retningslinjer for prioritering av søknader. Retningslinjene skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. Ellers gjelder [Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#).

Vi har 4 mill. kr til disposisjon til skogkultur i år. Dette er mindre enn det kommunene har anslått som behov. Det kan derfor være nødvendig at man har en vurdering av gjeldende tilskuddssatser. Skogfond er en god ordning for å dekke opp egenandelen ved skogkulturarbeid. Det bør f.eks. ikke være noe problem å avsette nok skogfond når det hogges 40 m³ gran pr daa.

Eventuelle endringer i tilskuddssatsene må meldes inn til oss for oppdatering i saksbehandlersystemet (ØKS).

Vi vil som vanlig foreta omfordeling av midler mellom kommunene i løpet av høsten. Det vil skje i løpet av november.

Budsjettmessige rammer for 2026

De økonomiske rammene for 2026 framgår av vårt brev til kommunen datert 23.01.2026. Brevet følger også som vedlegg 1 til dette dokumentet.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (ØKS) fås ved henvendelse til statsforvalter. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Mål og målgruppe

Formålet med dette tilskuddet er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges til eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Budsjettmessige rammer for 2026

De økonomiske rammene for 2026 framgår av vårt brev til kommunen datert 23.01.2026. Brevet følger også som vedlegg 1 til dette dokumentet.

Tildelingskriterier

Ved fordeling av rammer til kommunene er det lagt særlig vekt på;

- ✓ aktivitetsfremmende forvaltning
- ✓ måloppnåelse og gjennomføringsevne
- ✓ kommunenes størrelse i areal
- ✓ omfang av tiltak og antall eiere/drivere
- ✓ variasjoner i behovene fra år til år sammen med hensyn til forutsigbarhet og kontinuitet
- ✓ kommunens rapportering og innmeldte behov

Kommunene skal ha lokale retningslinjer/tiltaksstrategi for SMIL der beskrivelse av lokale utfordringer og prioritering av miljøtiltak kommer frem. Flere kommuner har en tiltaksstrategi som gjelder ut 2026 og må oppdatere denne i år. Det anbefales å ha en søknadsfrist for tilskuddsordningen, slik at det kan gjøres en reell prioritering mellom søknader i henhold til lokale retningslinjer. Kommuner som mangler en oppdatert tiltaksstrategi, får ikke tildelt SMIL-midler. Det er heller ikke tildelt midler i hovedtildelingen til kommuner som ikke har rapportert og meldt inn behov for midler.

Vedtak om tilskudd bør fattes av kommunen før 10. november, slik at omfordeling av udisponerte midler mellom kommunene, er mulig. Dette vil også gi et bedre grunnlag for budsjettinnspill til påfølgende år.

Statsforvalteren har 9,1 millioner kroner til fordeling i 2026. Det er holdt av en liten sum som kan fordeles til kommuner som har disponert hele sin ramme og som har behov for mer midler. Anmodning om mer midler må meldes skriftlig til sfnopost@statsforvalten.no, gjerne med kopi til ansvarlig kontaktperson for ordningen.

Rapportering og innmelding av behov

Se [Rapportering og innmelding av behov](#)

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for SMIL er Agros. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Veiviser for tilskudd - Spesielle miljøtiltak i jordbruket](#)

Tilskudd til drenering av jordbruksjord

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon, samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Budsjettmessige rammer for 2026

De økonomiske rammene for 2026 framgår av vårt brev til kommunen datert 23.01.2026. Brevet følger også som vedlegg 1 til dette dokumentet.

Statsforvalteren har fått 10 millioner kroner til fordeling til kommunene i 2026. En liten sum er holdt igjen og kan fordeles til kommuner som har disponert hele sin ramme og som har behov for mer midler. Anmodning om mer midler må sendes skriftlig til sfnopost@statsforvalten.no, gjerne med kopi til ansvarlig kontaktperson for ordningen. Dette gjelder også for kommuner som har fått kr 0 i hovedfordelingen. Anmodningen må gjøres på grunnlag av behov knyttet til mottatte søknader.

Med redusert tilgang på midler må vi ha en tett oppfølging av kommunene slik at vi sikrer en aktivitetsfremmende forvaltning av midlene. Statsforvalteren har anledning til å omfordele midler fra kommuner uten nye søknader, til de med et større søknadsomfang enn tilgjengelige midler, i løpet av året. Omfordeling skal skje i dialog med kommunene.

Inndratte midler i løpet av året kan kommunen disponere på nytt. Dersom kommunen ikke har søknader, vil inndratte midlet også kunne bli omfordelt mellom kommunene.

Søknader som ikke kan behandles på grunn av manglende midler, kan settes på vent for fremtidig behandling.

Vi har ved årets tildeling lagt vekt på:

- ✓ måloppnåelse og gjennomføringsevne
- ✓ andel av fylkets jordbruksareal
- ✓ tidligere aktivitet på området
- ✓ antall ubehandlede søknader i Agros
- ✓ kommunens rapportering og innmeldte behov

Rapportering og innmelding av behov

Se [Rapportering og innmelding av behov](#)

Fagsystem og tilganger

Fagsystem for tilskuddsordningen er Agros. Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) forvaltningen av ordningen.

I tillegg viser vi til [Riksrevisjonens rapport om Matsikkerhet og beredskap på landbruksområdet](#) hvor det påpekes at viktigheten av drenering og at dreneringsaktiviteten er for lav, fordi dårlig drenert jord svekker produksjonsgrunnlaget.

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beiter i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tilskudd kan gis til lag eller foreninger som driver næringsmessig beitedrift (beitelag e.l.) og som er registrert i enhetsregisteret. Der det av naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid om tiltak, gjelder tilsvarende for foretak som oppfyller [grunnvilkårene for produksjonstilskudd i jordbruket](#).

Tilskuddsmidlene kan benyttes til investeringer i faste installasjoner og annet utstyr knyttet til beitebruk i utmark, samt tidsavgrensede planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

15

Kommunens forvaltning av ordningen

Kommunen skal

- fastsette retningslinjer med prioriteringer for tilskuddsordningen
- fastsette søknadsfrist for ordningen
- utlyse midlene og kunngjøre søknadsfristen på kommunens nettside
- behandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- eventuelt forberede klage til statsforvalteren

Kommunen skal forvalte tilskuddsordningen etter [Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder](#), [Landbruksdirektoratets rundskriv og instruks](#), og kommunens egne retningslinjer for ordningen.

Budsjettmessige rammer for 2026

Rammen for Nordland er 3,1 mill. kr i 2026. 2,5mill. kr er fordelt til kommunene. Vi har holdt igjen 600 000 kr, som fordeles senere.

Rammen for fylket er fordelt til kommunene på grunnlag av behov som er meldt inn, investeringsaktivitet i beitelagene og kommunenes aktivitetsfremmende forvaltning. En forutsetning for å få tildelt midler til fordeling er at kommunen har fastsatt retningslinjer og søknadsfrist for ordningen, og gjort dette kjent for mulige søkere.

Kommunen kan disponere inndratte tilskuddsmidler i løpet av året, men midlene vil bli omdisponert av Statsforvalteren dersom kommunen ikke har ubehandlede søknader etter søknadsfristen.

Kommuner som har søknader med finansieringsbehov ut over tildelt ramme kan be om utvidet budsjettfullmakt i løpet av året. Anmodningen sendes skriftlig til sfnopost@statsforvalteren.no, gjerne med kopi til ordningsansvarlig hos oss.

Rapportering og innmelding av behov

Tilskudd til tiltak i beiteområder er en «LUF-ordning» og kommunene skal rapportere om bruken av midler i 2026 og behov for 2027 på Statsforvalterens skjema «tilskuddsmidler i landbruket» innen 1. oktober 2026. Skjemaet finnes i Altinn og det ligger lenke dit på statsforvalterens nettside.

Fagsystem og tilganger

Fagsystem for tilskuddsordningen er Agros og innlogging skjer via Landbruksdirektoratets nettside. Les mer om tilganger for saksbehandler og godkjenner i avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift og rundskriv om forvaltning av ordningen finnes på nettsiden til Landbruksdirektoratet](#)

Beitelagskart

I [NIBIOs digitale kart, Kilden](#), er statistikk fra søknader om miljøtilskudd til drift av beitelag knyttet til beiteområder for godkjente beitelag. Kartet oppdateres hvert år med data for forrige søknadsomgang. Beitelag som ikke søkte om tilskudd i fjor vil ikke være synlig på kartet etter oppdateringen, men alle gamle er lag lagret i systemet. Beiteområdene blir synlig i kilden etter oppdatering våren etter at laget søker om miljøtilskudd neste gang.

For nye lag skal kommunen sende kart over beiteområdet til Statsforvalteren når laget er godkjent. For lag som er godkjent tidligere, og som har endret beiteområdet sitt kan oppdatert kart sendes til Statsforvalteren før 13. mars 2026, for oppdatering i år. Send kart med riktig område inntegnet til sfnopost@statsforvalteren.no og gjerne kopi til liv.tande@statsforvalteren.no.

Tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket er områder med særegent landskap preget av tradisjonell jordbruksdrift. Områdene har verdier i form av naturmangfold, kulturhistorie og tradisjonelle driftsmåter i jordbruket. Det er 51 slike områder i landet og fem i Nordland. Kommuner med slike områder tildeles midler til forvaltningen av dem.

Dette er

- ✓ Sørfold (UKL Engan-Ørnes og Kjelvik)
- ✓ Alstahaug (UKL Blomsøy-Hestøy og Skålvær)
- ✓ Steigen (UKL Engeløya)
- ✓ Røst (UKL Røst)
- ✓ Vestvågøy (UKL Yttersida)

Formål

Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, og å sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Forvaltningen av tilskuddsmidlene og oppfølgingen av områdene

Kommen skal

- fastsette retningslinjer for tilskuddsordningen, med informasjon om hvilke tiltak det kan gis tilskudd til, satser og egenandeler for ulike tiltak
- fastsette søknadsfrist for ordningen
- utlyse midlene, om det er avsatt midler til fellestiltak og kunngjøre søknadsfristen på kommunens nettside
- behandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- eventuelt forberede klage til statsforvalteren

Kommunens forvaltning av tilskuddsmidlene skal skje etter [Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyan og Vestnorsk fjordlandskap. landbruksdirektoratets rundskriv](#) og målsettinger i planer for området (forvaltningsplaner, skjøtselsplaner, tiltaksplaner osv).

Kommunen skal påse at alle tre miljøtemaene biologisk mangfold, kulturminner/kulturmiljøer og jordbruk ivaretas gjennom tiltak.

Regional forvaltning vil kunne bidra med faglige råd og veiledning. Dette gjelder Statsforvalterens avdelinger for landbruk og reindrift, og klima og miljø, og kulturminneforvaltningen i Nordland fylkeskommune og i Sametinget.

For UKL-området Røst er det viktig å prioritere arbeidet med å ferdigstille forvaltningsplanen for området og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordningen. Dette skal skje i dialog med lokalt samarbeidsforum/ arbeidsgruppe og regional forvaltning innen landbruk, miljø og kulturminner. Forvaltningsplanen skal beskrive områdenes verdier og utfordringer, og prioritering av tiltak. Retningslinjene skal ha informasjon om hvilke tiltak det kan gis tilskudd til, satser og egenandeler for ulike tiltak

Budsjettmessige rammer for 2026

Rammen for Nordland, for tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, er 3 007 329 kr i 2026. Dette er medregnet inndratte midler fra prosjekter som ikke er gjennomført som planlagt tidligere. 2,5 mill. kr er fordelt til kommunene og 107 329 kr er avsatt til fellestiltak.⁴

De økonomiske rammene for kommunene framgår av vedlegg til dette dokumentet.

Ved årets tildeling til kommunene har vi lagt vekt på

- ✓ Størrelsen på området
- ✓ Tidligere aktivitet
- ✓ Forvaltningsplaner for områdene

Områder som har en ferdigstilt forvaltningsplan skal i henhold til retningslinjer fra Landbruksdirektoratet prioriteres ved fordeling av ramma mellom kommunene som har UKL-områder.

I 2026 er ikke Røst kommune tildelt noen ramme til tiltak. Kommunen må ferdigstille forvaltningsplan for UKL-området og retningslinjer for tilskuddsordningen før ramme til tiltak kan tildeles. Det ble satt av midler til dette arbeidet i 2025 og arbeidsfristen er 31. oktober 2026.

Kommunene kan disponere inndratte tilskuddsmidler i løpet av året.

Rapportering og innmelding av behov

Tilskudd til utvalgte kulturlandskap er en «LUF-ordning» og kommunene skal rapportere om bruken av midler i 2026 og behov for 2027 innen 1. oktober 2026. Statsforvalteren vil informere nærmere om hvordan rapporteringen skal skje.

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for UKL er Agros og innlogging skjer via Landbruksdirektoratets nettside. Les mer om tilganger i avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområder](#)
[Landbruksdirektoratets rundskriv om forvaltningsansvar, saksbehandling og kommentarer til regelverk](#)

Tilskudd til tiltak i Vegaøyan verdensarvområde

Vega kommune tildeles tilskuddsmidler til å styrke landbruket i Vega verdensarvområde.

Forvaltningen av tilskuddsmidlene og oppfølgingen av områdene

Kommunen skal forvalte tilskuddsmidlene i samsvar med *Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyan og Vestnorsk fjordlandskap*, og målsettinger i eventuelle planer for området.

Budsjettmessige rammer for 2026

Rammen for tilskudd til tiltak i verdensarvområdet er 1 500 000 kr for 2026. Hele beløpet er tildelt Vega kommune.

Rapportering og innmelding av behov

Tilskudd til verdensarv er en «LUF-ordning» og kommunen skal rapportere om bruken av midler i 2026 og behov for 2027 innen 1. oktober 2026. Statsforvalteren vil informere nærmere om hvordan rapporteringen skal skje.

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for tilskudd til verdensarv er Agros og innlogging skjer via Landbruksdirektoratets nettside. Les mer om tilganger i avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområder](#)
[Landbruksdirektoratets rundskriv om forvaltningsansvar, saksbehandling og kommentarer til regelverk](#)

Rapportering og innmelding av behov for ordninger under Landbrukets utviklingsfond (LUF)

Kommuner som har «LUF-midler» til fordeling i 2026, og de som ønsker slik ramme i 2027, skal rapportere til Statsforvalteren om dette før **1. oktober** 2026. Vi ber kommunen i størst mulig grad fatte vedtak før **1. oktober**. For mer informasjon se brev om kommunevise budsjettfullmakter 23.01.2026.

Rapporteringsskjemaet «Tilskuddsmidler i landbruket» finnes på Altinn og på nettsiden til Statsforvalteren i Nordland. Den som fyller ut skjemaet må ha rollen daglig leder eller utfyller/innsender for kommunen, i Altinn.

Oppfølging og kontroll

Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak² som blant annet har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler. For enkelte ordninger er det krav om kontrollplan, og et absolutt minstekrav til antall gjennomførte kontroller.

Formålet med kontrollplanen er å sikre at kontrollinnsatsen rettes mot søknadsopplysningene som kommunen vurderer det er størst risiko for feil ved. Planen skal beskrive hvilke kontrolltiltak som skal gjennomføres. Kontrolltiltakene skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen – både for kommunene og mottaker av tilskudd. Dette sikrer effektiv og hensiktsmessig kontroll av tilskuddet.

Krav knyttet til utøvelse av budsjettdisponering

Alle disposisjoner som medfører økonomiske forpliktelser, skal godkjennes av en ansatt i kommunen som har budsjettdisponeringsmyndighet jf. Pkt. 2.5.2.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Vedtak om tilskudd er en slik disposisjon. Virksomhetslederen som har budsjettdisponeringsmyndighet, kan delegere denne helt eller delvis til ansatte på lavere nivåer. Delegering av budsjettdisponeringsmyndighet skal være skriftlig, og kommunen skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av denne myndigheten.

Før en ansatt med budsjettdisponeringsmyndighet gjennomfører disposisjoner setter Reglementet for økonomistyring i staten krav om at vedkommende skal påse at det er hjemmel for disposisjonen i tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler, at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen, og at den er økonomisk forsvarlig.

I praksis vil det å skulle påse at det er hjemmel for disposisjonen være å påse at vedtaket er i henhold til tilskuddsregelverket, dette brevet, og rundskrivene på Landbruksdirektoratets nettsider. Informasjon om budsjettmessig dekning for tilskuddet som skal innvilges, følger av omtalen av de økonomiske rammene i dette brevet.

Tilgang til fagsystemene

Landbruksdirektoratets elektroniske systemer har tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring. Kommunen har en viktig oppgave med å kontrollere og følge opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Tjenstlig behov skal ligge til grunn for tilgangene.

Tilgangene deles i hovedsak inn i to kategorier: Saksbehandler og godkjenner. For å ha godkjennerrollen må man ha budsjettdisponeringsfullmakt i kommunen.

Det er Statsforvalteren som godkjenner og administrerer tilgangene. Kommunen melder til Statsforvalteren om tjenstlige behov for tilganger, og om endringer, f.eks. når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv. Meldingen skal være skriftlig og begrunnes slik at Statsforvalteren kan vurdere behovet og hvilke tilganger som dekker dette. Melding kan sendes med e-post til sfnopost@statsforvalteren.no.

Se nærmere under hver tilskuddsordning om hvilke fagsystemer som er aktuelle.

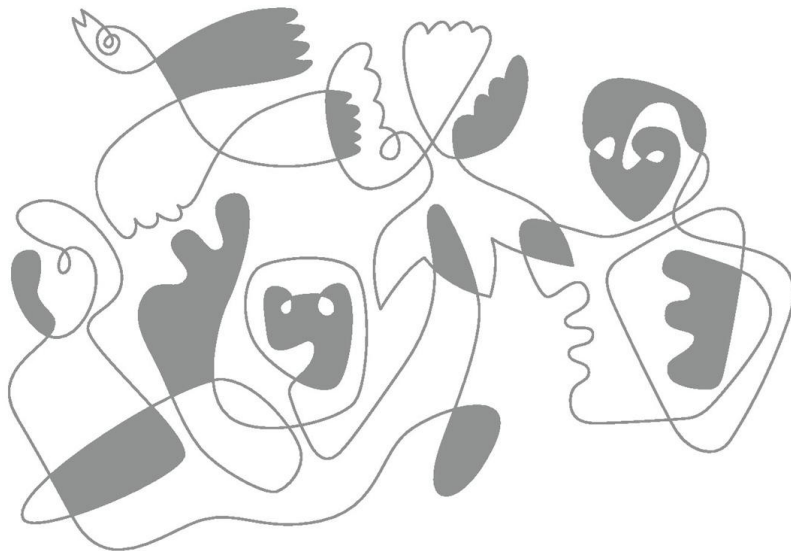
² Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.4 og 6.3.8.1

Rapportering om sikkerhetsbrudd og svakheter

For å håndtere sikkerheten i de elektroniske fagsystemene på en god måte, har Landbruksdirektoratet behov for at brukerne hos kommunene varsler om svakheter og sikkerhetsbrudd som oppdages.

- ✓ En svakhet i et IT-system er en egenskap ved IT-systemet som potensielt kan utnyttes, slik at det oppstår uønskede hendelser. Svakheten kan utnyttes både ved uhell, av personer som i utgangspunktet ikke forsøker å skape problemer, og av personer med uhederlige hensikter.
- ✓ Et brudd på informasjonssikkerhet er når det oppstår en uønsket hendelse som gjør at tilgjengelighet, integritet eller konfidensialitet for informasjon ikke lenger er tilstrekkelig ivarettatt.

Sikkerhetsbrudd og svakheter rapporteres ved å sende e-post til:
sikkerhet@landbruksdirektoratet.no

Del 2 - Andre oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet der kommunene har ansvar

Dette kapitlet handler blant annet om kommunens ansvar

- ✓ som vedtaksmyndighet i forvaltningen av juridiske virkemidler
- ✓ for saksforberedelse i ulike ordninger der andre enn kommunen fatter vedtak
- ✓ for å sikre jordvern, jordbrukets og reindriftas arealbehov

Vi planlegger nye nettsider – linker i forventningsbrevet som går til våre nettsider vil slutte å virke når nye sider er på plass. Vi vil informere om tidspunkt i vårt nyhetsbrev når dette skjer.

Kompetanse og opplæring

Statsforvalteren skal være et kompetansesenter på landbruksområdet, gjennom formidling av nasjonal politikk og bevisstgjøring av kommunenes rolle og ansvar med vekt på god forvaltning og kontroll av økonomiske og juridiske virkemidler.

Det er imidlertid kommunen som arbeidsgiver som har ansvaret for at ansatte får den opplæringen som trengs for å kunne utføre arbeidet og mestre arbeidsoppgavene sine. Kommunen må legge til rette for at ansatte alltid er kjent med aktuelle lover, forskrifter, interne prosedyrer og rutiner. Reglene i forvaltningsloven må ligge til grunn i all saksbehandling, i tillegg til regelverket for den enkelte sak som behandles.

Statsforvalteren har et veileder- og kontrollansvar på de juridiske og økonomiske virkemidlene. Hovedansvaret for opplæring ligger likevel hos arbeidsgiver. Statsforvalteren tilbyr med jevne mellomrom opplæring til nyansatte på landbruksområdet i kommunene. Det blir også tilbudt webinarer og samlinger på ulike tema.

[Følg med på vår kurs- og konferansekalender](#)

Næringsutvikling

Kommunen er førstelinje for næringsutvikling i landbruket. Det betyr at kommunen har en pådriverrolle og ansvar for å følge opp lokale initiativ innen både primærlandbruket og annen landbruksbasert næringsutvikling. Statsforvalteren har støttefunksjoner og er kompetansesenter for kommunens arbeid i forkant og underveis i utvikling av prosjekter og ulike mobiliseringsprosesser.

[Regional plan for landbruket i Nordland 2018-2030 med tilhørende handlingsprogram](#) skal revideres i 2026. Vi oppfordrer kommunene til å delta i prosessen og også til å gi innspill når planen sendes på høring.

Som kompetansesenter for kommunene på landbruks- og matområdet skal Statsforvalteren

- ✓ formidle nasjonal landbruks- og matpolitikk
- ✓ bevisstgjøre kommunene om landbrukets rolle og bidrag som del av kommunenes samlede arbeid innen nærings- og samfunnsutvikling

I vårt mobiliserings- og utviklingsarbeid vil vi fortsette å samarbeide med andre aktører, både fra offentlig forvaltning, FoU-aktører og andre. Vi vil bl.a. følge opp tema som:

- ✓ Matvaresikkerhet og beredskap
- ✓ Klima og bærekraft
- ✓ [Inn på tunet](#) og [Ut på vidda](#)
- ✓ Urbant landbruk
- ✓ Lokalmat og gårdsturisme
- ✓ Skogens og trevirkets rolle i klimasammenheng og det grønne skiftet, og bidrag til substitusjon av fossile utslipp
- ✓ Bioenergi

For å lykkes med våre utviklingstiltak er vi avhengige av et tett samarbeid med kommunene, slik at vi når ut til de riktige målgruppene og skaper varige verdier for landbruket i Nordland.

Mobilisering av bioenergitiltak i landbruket i Nord-Norge

Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark skal fra 2026 til 2028 samarbeide om å gjennomføre et mobiliseringsprosjekt som skal øke bruken av fornybare energikilder i landbruket. Kommunene vil være en sentral samarbeidspartner i dette prosjektet for å lykkes med mobiliseringen. Vi vil ta kontakt med kommunene og be om at de bruker sin lokalkunnskap til å nå ut med informasjon og motivere til deltakelse.

I 2022 publiserte Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark strategien «Grønn varme i nord – Bioenergistrategi for Nord-Norge». I strategien foreslås det mål og tiltak for hvordan vi kan utnytte bioenergipotensiålet i Nordland bedre enn i dag. I 2026 skal denne strategien revideres, og vi vil be kommunene om innspill.

Skogbruk

Utenlandske treslag

All utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, inkludert produksjon av juletrær og pyntegrønt, betinger at det er gitt tillatelse. Det er Statsforvalteren som behandler søknader om utplanting av utenlandske treslag.

Det skal ikke utbetales skogfond eller tilskudd til planting av utenlandske treslag hvis det ikke er gitt tillatelse.

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål](#)

Landbruksveier

Nybygging og ombygging av landbruksveier krever tillatelse av kommunen. Dette gjelder alle landbruksveier der arbeidet medfører planering med samlet omfang over 150 meter eller areal over 450 m², og der fylling eller skjæring avviker mer enn 1 meter fra opprinnelig terrengnivå.

Søknaden skal behandles etter *Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier*, og det er kommunen som er vedtaksmyndighet. Hvis landbruket alene ikke kan forsvare bygging av veien, skal søknaden behandles etter Plan- og bygningsloven. Dette framgår av søknadsskjemaet LDIR-902 for bygging av landbruksveier.

Søknaden skal føres inn i Landbruksdirektoratets saksbehandlersystem ØKS.

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier](#)

Skogbruksplanlegging

Statsforvalteren er vedtaksmyndighet for tilskuddsordningen. Det framgår av «Hovedplan for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i Nordland 2022- 2050» hvilke kommuner som er prioritert kartlagt og når det skal skje. I ny plan er Revisjon av Miljøregistreringer i skog er vektlagt i prioriteringene i handlingsplandelen. Det skal utarbeides en ny Handlingsplan i første del av 2025 hvor revisjon av Narvik og Evenes blir høyest prioritert.

Når det startes opp skogbruksplanprosjekter er det viktig at kommunen prioriterer ressurser for å bistå prosjektgruppene.

Hvis kommunene blir kontaktet av skogeier som ønsker skogbruksplan med miljøregistrering for sin eiendom, skal Statsforvalteren orienteres om behovet for tilskuddsmidler.

Bakgrunnsinformasjon

[Kartlegging av skogressurser i Nordland | Statsforvalteren i](#)

[Nordland](#)<https://www.statsforvalteren.no/nb/Nordland/landbruk-og-reindrift/Skogbruk/Kartlegging-av-skogressurser-i-Nordland/>

[Retningslinjer for revisjon av miljøregistreringer -PEFC](#)

[Rutiner for vurdering av behov for revisjon - Landbruksdirektoratet](#)

Kontroll av foryngelse etter hogst

Det er viktig å sikre framtidig verdiskaping i skogen, og skog i vekst binder CO₂. Det er derfor svært viktig at det sikres tilstrekkelig foryngelse etter hogst. Vanligvis må dette gjøres ved planting.

I ØKS (Økonomisystem for Skogordningene) er det laget et system for oppfølging av dette. Skogeiendommer som har hatt hogst over 250 m³ for tre år siden, og der det ikke er registrert plantekjøp senere, blir plukket ut for nærmere kontroll. Uttrekket gjøres maskinelt, og finnes i ØKS.

Kommunen må gjennomføre kontrollene, og følge opp der det er nødvendig.

Resultatkartlegging

For å kontrollere at hogst blir utført i henhold til gjeldende regelverk, blir det årlig trukket ut tre år gamle hogstfelt som skal kartlegges i felt. *Forskrift om bærekraftig skogbruk* er et viktig grunnlag for kontrollen. Hvilke felt som skal kontrolleres finnes i ØKS, og resultatet fra kontrollen skal registreres der.

Resultatkontrollen må gjennomføres ved å bruke app'en SKART. Det betyr at alt registreres direkte på mobiltelefonen eller nettbrettet.

Kommunen må gjennomføre resultatkartleggingen innen 31.12.2026.

Bakgrunnsinformasjon:

[Forskrift om bærekraftig skogbruk](#)

Risikobasert kontroll av tilskudd til skogkultur og utbetalinger fra skogfond

Kommunen skal hvert år utarbeide en risikobasert kontrollplan som beskriver planlagt kontrollarbeid i kommunen. Kontrollplanen skal bygge på en risikovurdering av ordningene.

Kommunen skal kontrollere i felt minst 5 % av tiltakene som har fått utbetalt tilskudd og/eller skogfond. Det skal kontrolleres minst 3 tiltak hvis 5 % er færre enn det.

Bakgrunnsinformasjon

[Risikobasert kontrollplan](#)

Skogfondets rentemidler

Rentene av innestående skogfond fordeles mellom kommune, Statsforvalter, Allskog og Landbruksdirektorat. Mange kommuner har opparbeidet seg et betydelig beløp på rentemiddelkontoen.

Rentemidlene skal primært brukes til informasjonsvirksomhet ovenfor allmennheten, organisasjoner, skoler m.fl. Bruken av midlene er relativt ubyråkratisk og lettvin. Kommunen skal sette opp et budsjett som skal godkjennes av Statsforvalteren.

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om skogfond o.a., § 14](#)

Lovforvaltning

Vedtaksmyndighet

Det er i utgangspunktet kommunestyret som er vedtaksmyndighet i de aller fleste saker som behandles og avgjøres i samsvar med jordloven og konsesjonsloven.

For at disse søknadene skal kunne avgjøres av andre enn kommunestyret selv, må det utarbeides et delegeringsreglement som må vedtas av kommunestyret. Under tidligere dokumentkontroller ble det oppdaget at mange kommuner hadde et til dels svært mangelfullt delegeringsreglement.

Det forventes at kommunene gjennomgår gjeldende delegeringsreglement og – om nødvendig – legger fram forslag til et nytt reglement for kommunestyret så snart som mulig. Hvis et vedtak er fattet av et politisk utvalg eller en i administrasjonen som ikke har nødvendig fullmakt, vil det kunne føre til at vedtaket blir ugyldig.

Bakgrunnsinformasjon:

[Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, Statsforvalteren, Landbruksdirektoratet og Direktoratet for mineralforvaltning etter konsesjonsloven, jordlova og odelsloven.](#)

Begrunnelsesplikten

Politiske vedtak *skal* begrunnes. I de tilfeller det politiske utvalget fatter et vedtak som ikke er i samsvar med administrasjonens innstilling, må det alternative vedtaket begrunnes. Dette gjelder uavhengig av om politisk utvalg vil innvilge eller avslå søknaden. Begrunnelsen må foreligge *før* vedtaket fattes.

Manglende begrunnelse kan føre til at Statsforvalteren sender saken tilbake til kommunen for ny vurdering. Vi kan også overprøve eller oppheve kommunens vedtak.

KOSTRA

Det forventes at kommunene sørger for fullstendig og korrekt rapportering i KOSTRA. Disse tallene blir vektlagt av sentrale myndigheter. Alle kommunene i Nordland må melde inn sine tall for 2025, og de som ikke gjør dette vil følges opp. Både veiledning og hjelpeskjema er sendt kommunenes postmottak per e-post 09.01.2026.

Samarbeid med Mattilsynet

Landbruksdirektoratet og Mattilsynet har inngått avtale om utveksling av informasjon. Det framgår bl.a. av avtalen at Mattilsynet skal sende kopi av tilsynsrapporter/brev til kommunen i de tilfeller som framgår av avtalen.

Dersom kommunen har mistanke om brudd på regelverket om dyrevelferd, skal Mattilsynet varsles. Varsling kan gjøres via Mattilsynets [nettside](#). Dersom saken er akutt, skal det varsles per telefon.

Vi forventer at kommunen bidrar til å etablere gode samarbeidsrutiner med Mattilsynet.

Bakgrunnsinformasjon

[Rutiner for informasjonsutveksling](#)

Arealgrunnlag for produksjonstilskudd

Oppdaterte arealtall som grunnlag for søknad om produksjonstilskudd bidrar til en effektiv saksbehandling i kommunenes landbruksforvaltning. Det gjennomføres fortløpende periodisk ajourhold av AR- 5 i takt med fotografering til nye omløpsbilder. Andelen som årlig utfører kontinuerlig oppdatering, er stigende. Det er viktig å holde AR-5 og Landbruksregisteret oppdatert slik at man oppnår en god flyt i saksbehandlingen av søknader om produksjonstilskudd. De kommuner som ikke har tatt kurs og tatt i bruk AR5web som nytt brukergrensesnitt for kontinuerlig ajourhold kan kontakte Statsforvalteren.

Kommunene er oppfordret til å utarbeide rutinebeskrivelse for det kontinuerlige ajourholdet. Informasjonsmateriell og mal er å finne på NIBIOs hjemmesider. Rutinebeskrivelsen vil bli etterspurt ved forvaltningskontrollene. Det forventes for øvrig at kommuner som har behov for faglig oppdatering benytter seg av de kurs som tilbys av NIBIO og Statsforvalteren.

Reindrift

Reindriften i Nordland er organisert i 12 reinbeitedistrikt. I tillegg har 18 svenske samebyer barmarksbeiter på norsk side av riksgrensen. Den grenseoverskridende reindriften har etablerte rettigheter med bakgrunn i alders tids bruk.

Reindriften er en viktig bærer av samisk kultur- og næringsutøvelse. Den danner grunnlag for kulturell identitet og språk, og opprettholder samisk tradisjonskunnskap om naturen. Kommunen skal kjenne til Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Statsforvalteren har flere artikler om disse temaene på nettsiden:

- ✓ Grunnlovens § 108 og folkeretten
- ✓ Hva menes med "basert på alders tids bruk" i reindriftsloven § 4?

Beitearealer hvor reinen kan finne beiter er helt vesentlig for reindriften nåværende og fremtidige eksistens. Tilgjengeligheten til beitearealene reduseres bit for bit av ulike utbyggingsinteresser som blant annet boligområder, jordbruksarealer, infrastruktur, industriområder, kraftutbygging, gruvedrift og annen utbygging og aktivitet til fritidsformål. Økt aktivitet og menneskelig ferdsel i beiteområdene kan føre til at reinen i større grad unngår å beite i området og at det blir et indirekte tap av beiteareal.

Flyttleier har et spesielt vern. For å opprettholde den samiske tradisjonelle reindriften, må funksjonen til reindriften flyttleier sikres. Det er en forutsetning for at reinen og reindriftsutøveren kan bevege seg fritt langs bakken mellom de ulike beiteområdene. Tiltak i og ved flyttleier kan føre til unnskikelsesadferd hos reinen som vanskeliggjør bruken av flyttleia.

Reindriften arealbrukskart og distriktsplaner gir et godt overblikk over hvordan et område benyttes, men de må ikke oppfattes som en fullstendig fasit. Den mest oppdaterte og detaljerte kunnskapen om faktisk bruk må innhentes gjennom dialog med reindriftsutøverne. Denne kunnskapen er en del av den tradisjonelle urfolkskunnskapen som samiske reindriftsutøvere har utviklet og videreført gjennom generasjoner. Den omfatter blant annet en inngående forståelse av landskapet og reinens adferd. Den er levende, situasjonsavhengig og derfor vanskelig å illustrere i kart og planer.

Kommunen skal sikre at reindriften arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser. Vi erfarer at dette best gjøres ved at berørte reinbeitedistrikt og samebyer involveres så tidlig som mulig i planprosessene. Økt kunnskap om hvordan de samlede virkningene av inngrep, endringer i klimatiske forhold, rovdyrtrykk og menneskelig aktivitet og ferdsel innenfor hvert enkelt reinbeitedistrikt, kan være et nyttig verktøy for å avveie ulike hensyn opp mot reindriften interessene i hvert enkelt distrikt.

På vår nettside under reindrift og kontaktinformasjon finner du kontaktinformasjon til reinbeitedistriktene.

Om konsultasjonsplikten

Kommuner har konsultasjonsplikt i saker som vil kunne berøre samiske interesser, jf. § 4 – 4 i lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). Gode konsultasjonsprosesser kan forebygge konflikter, klager og rettsprosesser. Dersom det ikke blir konsultert i en sak som har direkte betydning for samiske interesser, kan det føre til at vedtaket kjennes ugyldig. Kommunal- og distriktdepartementet har utarbeidet en [veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser](#).

Konsultasjoner skal foregå i god tro og med mål om å oppnå enighet om foreslåtte tiltak. For at konsultasjonsforpliktelsen skal være ivaretatt, er det nødvendig at konsultasjonene starter så tidlig at det er reell mulighet til å påvirke utfallet av saken og å oppnå enighet. For at disse kravene skal være oppfylt, må berørte samiske interesser ha fått fullstendig informasjon om relevante forhold i saken på alle stadier i prosessen. Kommunen skal sørge for at dens interesser og synspunkter i saken er formidlet og forstått. I praksis kan konsultasjon betraktes som en medvirkningsprosess, hvor det i større saker er behov for flere møter for å komme fram til en konklusjon.

Ut fra loven og veilederen framgår det at kommunen bør konsultere om konkrete tiltak som kan påvirke reindriftsarealene og reindriftens framtidige ressursgrunnlag. Det kan blant annet omfatte arealstrategier i kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel, områdereguleringer (reguleringsplaner, delplaner), dispensasjonssaker, forskriftsendringer, nydyrking, landbruksveier, snøskuterløyper og andre tiltak som berører reindriftsareal.

Konsultasjonsplikten omfatter altså alle saker som vil kunne berøre samiske interesser. For å unngå at ressursbruken blir for omfattende, kan kommunen vurdere å gjennomføre årlige møter med samiske interesser for å avklare hensiktsmessige rutiner for arbeidet gjennom året. I saker som kan ha stor betydning for samisk kultur og næring, bør kommunen vurdere å konsultere samiske interesser før varsel om oppstart kunngjøres.

Kommunen har også konsultasjonsplikt ved private planinitiativ. Spørsmålet om hvordan konsultasjonsprosessen kan gjennomføres, bør drøftes i oppstartmøtet. Beskrivelse av hvordan kommunen vil gjennomføre konsultasjonsprosessen, kan med fordel beskrives i varsel om oppstart eller i planprogrammet i saker hvor det kreves.

Det skal føres protokoll eller referat som godkjennes av begge parter. Sameloven § 4-7 om protokoll gjelder ikke fullt ut for kommunene. Det er tilstrekkelig med møtereferater som dokumenterer sakens innhold. Referatet bør beskrive hva saken gjelder, hvilke vurderinger og standpunkt partene har inntatt, konklusjonene i saken så langt og den videre saksgangen. Det skal tydelig fremgå hva partene er enige om og hva de er uenige om.

Kommunal- og distriktdepartementet har vurdert spørsmålet om kommunen har hjemmel til å ta gebyr for å gjennomføre konsultasjoner. Fordi det ikke er gitt en slik hjemmel i sameloven, er departements vurdering at kommunene ikke har adgang til dekke inn kostnader forbundet med konsultasjoner med gebyrer.

Uavhengig av muligheten til å ta gebyr, anbefaler vi kommunen å avklare hvordan merkostnadene skal dekkes. Kommunen har riktignok ikke en rettslig plikt til å dekke merkostnadene de samiske interessene vil ha ved deltakelse i konsultasjonsmøter, KDD sak 22/1061 – 30.06.2022.

For samiske interesser kan deltakelse i konsultasjonsprosesser representere en betydelig merkostnad. Det bør derfor gjøres en konkret vurdering i den enkelte sak om hva som er rimelig kompensasjon for direkte merkostnader. Dette kan være reiseutgifter, kost og losji, ekstra kostnader ved innleie av gjetere, samt kostnader til faglig bistand.

Bakgrunnsinformasjon

- [Reindriftsloven](#)
- [Veileder Reindrift og plan- og bygningsloven](#)
- [Kilden - reindriftskart](#)
- [Kontaktinformasjon - Reinbeitedistrikt og samebyer](#)
- [Distriktsplaner](#)

Dialog mellom landbruk og reindrift

Kommunen har ansvar for næringer som utøves innenfor sine grenser. Dette gjelder både landbruk og reindrift. Kommunen har derfor en sentral rolle i arbeidet med å øke forståelsen og kunnskapen mellom næringene. Utfordringer mellom landbruket og reindriften vil variere mellom år og kommuner. Løsningene finnes lokalt, og dialog danner grunnlag for gode driftsbetingelser hos begge parter.

Der det oppstår konflikt mellom landbruk og reindrift, forventer vi at kommunen bidrar til å dempe konflikten, skape gjensidig forståelse hos partene og å bidra til å finne konstruktive løsninger.

Kommunale dialoggrupper er et viktig virkemiddel for å løse utfordringer mellom næringene. Statsforvalteren mener at det å ha en best mulig dialog mellom næringsutøverne og kommunen er viktig for å unngå og dempe konflikter og bidra til kunnskapsutveksling lokalt.

Bakgrunnsinformasjon

[Dialoggrupper og tilskudd til konfliktforebyggende tiltak](#)
[Forum for beitebruk i Nordland](#)

Jordvern

Bevaring av dyrka jord er en nasjonal interesse. Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs. Nedbygging eller gjengroing er sammen med klimaendringer den største trusselen for matjord både på lang og kort sikt.

I Nasjonal jordvernstrategi er det satt et mål om at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 2 000 dekar, og at målet skal være nådd innen 2030. Jordvern betyr vern av arealer med dyrket og dyrkbar mark, og av jordsmonnet som substans. I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 er vern av dyrka jord en del av kapittelet om samfunnssikkerhet og beredskap. Av hensyn til beredskap og mulighetene for matproduksjon, er det nødvendig å ta vare på jordressursene over hele landet og sikre at jorda holdes i drift. Det er en forventning fra regjeringen at både fylkeskommuner og kommuner bidrar til å styrke jordvernet og at arealforvaltningen bidrar til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med ny jordvernstrategi fra 2023, og bidrar til at driften av jordbruksarealene kan opprettholdes. Regjeringen har som mål å øke den norske selvforsyningsgraden av mat. Planleggingen må bidra til å legge til rette for at vi kan produsere så mye mat som mulig i vårt eget land.

Landbruks- og matdepartementet sendte i 2026 et eget innsigelsesrundskriv for jordvern, [M-1/2025](#). Rundskrivet tydeliggjør viktigheten av et sterkt jordvern. Rundskrivet klargjør og gir Statsforvalteren føringer for når vi skal fremme innsigelser til kommunale planer.

Statsforvalteren har i januar i 2025 vedtatt Strategisk plan for jordvern i Nordland 2025-2028. Planen har fire mål som skal bidra til at vi når de nasjonale målene.

1. Dyrka jord skal ikke omdisponeres til andre formål. Omdisponering av dyrka jord skal være mindre enn 100 dekar i snitt per år for Nordland i perioden 2025-2028.
2. Dyrkbar jord skal ikke omdisponeres til andre formål. Omdisponering av dyrkbar jord skal være mindre enn 100 dekar i snitt per år for Nordland i perioden 2025-2028.
3. Jordbruksarealene i Nordland skal drives og Nordland skal i løpet av planperioden øke andel areal i drift.
4. Beiteressursene i utmarka skal sikres for framtidige generasjoner. Viktige beiteområder i kommunene skal være kartfestet og synliggjort gjennom kommuneplanens arealdel og gjennom egne beitebruksplaner.

Regjeringen har lagt fram Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen til Stortinget. Jordvern som en sentral del av regjeringens strategi for å styrke matberedskapen og redusere sårbarheten i den norske matforsyningen. Meldingen understreker at et sterkt jordvern er avgjørende for å sikre matproduksjonen og beredskapen. Det er en sammenheng mellom et sterkt jordvern og økt beredskap og trygghet. Kanaliseringspolitikken, som omhandler geografisk produksjonsfordeling, er en forutsetning for norsk beredskap. Dette betyr at det er viktig å opprettholde landbruksproduksjon i ulike deler av landet for å sikre en robust matforsyning.

I januar 2024 sendte landbruks- og matministeren og kommunal- og beredskapsministeren ut et felles brev der de gjør kommunepolitikere oppmerksomme på det ansvaret kommunene har for å bygge ned mindre matjord. Statsrådene ber kommunene nøye vurdere om det er viktige samfunnshensyn som ligger til grunn når matjord foreslås omdisponert til andre formål og om alternativ plassering er vurdert.

Kommunale jordvernstrategier

Tilskuddsordningen som kommunene kan søke på for å utarbeide kommunale jordvernstrategier er videreført. Tilskuddsordningen forvaltes av Landbruksdirektoratet. Søknadsfristen er ikke endelig fastsatt, men blir rundt 15. april. Vi legger ut informasjon i vårt nyhetsbrev når søknadsfristen er bestemt. Det er utarbeidet en egen veileder for ordningen, [den kan leses hos landbruksdirektoratet](#). Vi håper at flere kommuner starter arbeidet med å utarbeide kommunale jordvernstrategier og søker på tilskuddet i år. Flere kommuner kan samarbeide om å utarbeide en jordvernstrategi.

Uansett om utfordringene er omdisponering eller oppfyllelse av driveplikten, vil utarbeidelse av en kommunal jordvernstrategi kunne gi kommunene mer kunnskap om jordbruksarealene og økt oppmerksomhet rundt jordvernet. Dette vil igjen danne et kunnskapsgrunnlag for å gjøre gode valg gjennom den kommunale planleggingen.

Kommunene forvalter størsteparten av arealene gjennom kommunal planlegging. Det er derfor avgjørende at kommunene har god kjennskap til både nasjonal og lokal verdi av arealene i sin kommune. Først da kan dere gjøre gode avveininger mellom jordvernhensyn og andre interesser. Hvis kommunene lager sine egne jordvernstrategier, skaper det oppmerksomhet og bevissthet om dyrka mark, og gir kunnskap om arealenes verdi.

Driveplikt på jordbruksarealer må følges opp

Det er driveplikt på jordbruksareal med fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Hvis en eiendom har slikt areal, er det driveplikt på arealet uansett hvor stort det er. Driveplikten kan oppfylles ved at eier driver arealene selv eller ved at arealene leies ut. Jorda må leies bort i minst 10 år av gangen uten adgang for eieren til å si opp avtalen.

Kommunen skal føre tilsyn med at driveplikten blir overholdt. Kommunen skal sørge for å få kopi av inngåtte leiekontrakter, samt følge opp at kontraktene fører til driftsmessig gode løsninger. For at driveplikten skal være oppfylt, må produksjonsegenskapene på jorda opprettholdes slik at arealet kan nyttes til vanlig jordbruksdrift med mulighet for normal avling. Dette innebærer at arealene som utgangspunkt må høstes og kultiveres årlig. Finner kommunen at driveplikten ikke blir overholdt, skal den følge opp brudd på driveplikten i henhold til lowerket.

Ved behandlingen av søknader som innebærer omdisponering av dyrka og dyrkbar jord, må kommunen ta forsvarlig hensyn til nasjonale føringer for jordvernet.

Bakgrunnsinformasjon

[Lov om jord \(jordlova\) - Lovdata](#)

[Rundskriv M-2/2021 s. 30-42](#)

[Brudd på driveplikten - Landbruksdirektoratet](#)

Kommunen er planmyndighet

I juni 2023 kom nye nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023-2027. Både bærekraftmålene og de nasjonale forventningene til planleggingen skal følges opp i kommunenes arbeid med planstrategier og planer. Det er viktig at landbruksforvaltningen i kommunen bidrar inn i arbeidet med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget slik at landbruksnæringene i kommunen og deres bruk av arealene blir synliggjort. Kommunale jordvernstrategier kan være en del av et slikt kunnskapsgrunnlag.

Det meste av omdisponeringen skjer gjennom vedtak av reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Det er kommunene som vedtar disse arealplanene, og dermed avgjør hvilke arealer som skal omdisponeres. Det er viktig at lokal landbruksmyndighet deltar aktivt i planarbeidet da landbruksfaglige vurderinger har stor betydning. Landbruksforvaltningen i kommunene kan bidra med viktig kunnskap i jordvernsaker, både om kvaliteten på jordbruksarealene og hvilke verdier de tilfører lokalsamfunnet.

Kommunene skal følge opp jordvern aktivt i alle arealplanprosesser og andre prosesser som innebærer endret arealbruk. Kommunene må som planmyndighet ivareta viktige arealer for produksjon av miljøgoder som bevaring av biologisk mangfold, kulturlandskap og skogen og jorda sin funksjon som karbonlager. Kommunene må synliggjøre og ta vare på naturressursene i kommunalt planverk. I arbeidet med arealplaner (kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner) vil vi legge vekt på at kommunene tar ansvar for å utrede alternative utbyggingsområder dersom planene legger opp til utbygging på dyrka og/eller dyrkbar jord.

Arealregnskap

Regjeringen anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Arealregnskap skal gi en oversikt over faktisk arealbruk i dag og skal være et redskap for å ta veloverveide beslutninger om framtidig arealbruk. Arealregnskapet er et godt verktøy for å sikre at det ikke avsettes mer areal til utbyggingsformål enn nødvendig, og at hensynet til landbruk ivaretas.

Det arbeides med å etablere et arealregnskap for Norge, som også inkluderer et jordbruksarealregnskap, for å få bedre oversikt over arealbruksendringer og for å gi bedre kunnskapsgrunnlag for kommunal arealplanlegging. Det arbeides også med å oppdatere kartlaget for dyrkbar jord, og det er et ønske om å etablere et nytt kartlag som viser hva som faktisk kan regnes som aktuell dyrkbar jord.

Arealstrategier

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi strategisk retning for utviklingen av kommunen. Arealstrategi i samfunnsdelen er viktig for å klargjøre kommunestyrets langsiktige arealpolitikk og hvordan nasjonale og regionale mål for jordvern skal følges opp.

Å sikre dyrka og dyrkbar jord, sammen med viktige beiteområder og produktive skogsområder gjennom arealstrategiene er viktig.

Planvask og tilbakeføring av areal

Ved planrevisjoner er det viktig å vurdere om arealer som tidligere har blitt avsatt til formål som innebærer omdisponering av dyrka jord, men ikke er utbygd, skal tilbakeføres til landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsformål (LNFR-formål). Mange kommuners arealplaner er fulle av områder som ble regulert til utbygging for svært lenge siden, men som med dagens kunnskap om jordvernets betydning ikke ville blitt godkjent for utbygging. Det er flere av kommunene i Nordland som er i gang med en slik gjennomgang og det er viktig at alle kommuner starter med dette arbeidet. Inntil det er gitt byggetillatelse, står kommunen fritt til å føre eldre reguleringsplaner tilbake til LNFR-formål.

Flytting av jordmasser

Det viktigste er å unngå omdisponering og nedbygging av dyrka og dyrkbar jord. Når viktige samfunnsinteresser gjør at dette ikke kan unngås må det ses på om arealet kan tilbakeføres eller restaureres. Hvis det heller ikke er mulig, vil flytting av jordmassene være et kompenserende tiltak. Flytting av matjord er imidlertid komplisert, og det er ikke alle jordtyper som er like godt egnet til formålet. Før det gis tillatelse til omdisponering bør det settes krav om utarbeidelse av plan for flytting av jordmasser fra dyrka jord. Regjeringen har gitt Landbruksdirektoratet i oppdrag å utarbeide en nasjonal veileder for matjordplaner. Med en god plan for flytting av jord kan kommunen bidra til å opprettholde, og aller helst øke, matproduksjonen, selv om dyrka jord blir omdisponert. Vi anbefaler at kommunene i kommuneplanens arealdel gir bestemmelser om at det skal utarbeides jordflyttingsplan når dyrka jord omdisponeres. Da vil kommunen ha rettsgrunnlag til å kreve utarbeiding av plan for jordflytting ved formålsendring og/eller omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i plan- og byggesaker.

Bakgrunnsinformasjon:

[Veiledningsside for jordvern i kommunal- og regional planlegging](#)

[Regjeringens nettside om jordvern](#)

[Landbruksdirektoratets side om jordvern](#)

Beitebruksplaner

I Nordland er det lang tradisjon med beitebruk i utmark og vi har noen av landets beste utmarksbeiter. For å sikre beiteområdene i utmark er det viktig at arealene forvaltes på en god måte og ikke blir omdisponert fra LNFR-formål.

En beitebruksplan er en systematisert presentasjon av beitearealene i en kommune og bruken av disse arealene til beiting med husdyr. Den dokumenterer omfang og verdi av nåværende beitebruk, viser historisk bruk, og gir estimer for framtidig bruk. Formålet med en beitebruksplan er å sikre en rasjonell og bærekraftig beitebruk, synliggjøre verdiskapingen fra beitenæringen, og bidra til en god forståelse for beitenæringen hos politikere, forvaltning og samfunnet. En beitebruksplan kan være med på å forutse konflikter gjennom å synliggjøre felles interesser og potensielle konflikter i utmarka, det kan gjøre det lettere å håndtere disse tidlig i planarbeidet.

En beitebruksplan bør utarbeides i nært samarbeid med landbruksnæring, både beitelag i området og andre beitebrukere. En beitebruksplan kan også utarbeides i samarbeid mellom flere kommuner. Slikt samarbeid vil både kunne lette kommunens egen kapasitet og bidra til å løfte kompetansen regionalt. Selv om man ikke ønsker en felles plan, kan det være hensiktsmessig å samarbeide regionalt om utvikling av kunnskapsgrunnlag. Felles utvikling av kunnskapsgrunnlag vil gjerne føre til at kostnadene knyttet til hver enkelt plan blir mindre.

Vi forventer at kommunene bruker slike beitebruksplaner aktivt i arealplanleggingen. Vi oppfordrer kommunene i Nordland til å utarbeide eller revidere beitebruksplaner når kommuneplanens arealdel revideres.

Tilskudd til tiltak i beiteområder kan benyttes til finansiering av beitebruksplaner. Beitelag kan søke om slikt tilskudd. Der det av naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid om tiltak, gjelder tilsvarende for foretak som oppfyller [grunnvilkårene for produksjonstilskudd i jordbruket](#). Les mer om tilskudd til tiltak i beiteområder under «[Tilskudd til tiltak i beiteområder](#)».

Kommunens klima- og energiplanlegging

Kommunen skal ha en klima- og energiplan, enten som en del av kommuneplanen eller som en egen kommunedelplan, hvor også landbrukets interesser ivaretas. Både jord- og skogbruket har viktige oppgaver i arbeidet mot klimaendringene. Vi forventer derfor at landbrukets utfordringer og tiltak beskrives i klimaplanene, og at de følges opp.

Kommunene skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpasning). Klimatilpasning og utslippsreduksjoner må sees i sammenheng der det er relevant. Det er viktig å planlegge for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet som følge av klimaendringer.

Bakgrunnsinformasjon:

[Hvordan organisere klima- og energiplanlegging](#)

[Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#)

Øvrig klimaarbeid

Fylkesvise midler i Klima- og miljøprogrammet (KMP)

Statsforvalteren forvalter de fylkesvise midlene over Klima og miljøprogrammet. For 2026 har Nordland fått tildelt kr 500 000. Kommunene kan søke om midler for å gjennomføre informasjonstiltak på miljøområdet. Informasjon om utlysningen ligger på våre [nettsider under tilskuddskalender](#). Søknadsfristen er 28.februar 2026.

Tilskudd ved produksjonssvikt og erstatningsordninger

Tilskudd ved produksjonssvikt - klimabetingede skader

Klimabetingede skader er uforutsigbare og kan gi produksjonssvikt, som gir en alvorlig situasjon for de foretak som rammes. Det er derfor viktig at forvaltningen fungerer godt, slik at foretakene som søker tilskudd raskt får svar på sin søknad og at søknaden blir riktig behandlet.

Kommunen har ansvar for kontroll og saksforberedelse av søknader om tilskudd ved produksjonssvikt. Kommunen skal kontrollere skadeårsaken, måle opp avling og gi uttalelse til søknaden. I år med omfattende skader blir det mange søknader som gir en stor arbeidsmengdene. Derfor ønsker Statsforvalteren at kommunene har en enkel plan for hvordan kommunen skal sikre rask og sikker saksbehandling når det ligger an til mange søknader i kommunen.

Kommunen må følge med utviklingen i vekstsesongen, om det blir vinterskader, tørke eller andre klimatiske årsaker som gjør at foretak får reduserte avlinger.

Foretakene skal gi melding til kommunen så snart skade har oppstått eller vil kunne oppstå. Slik melding gis via Altinn og gjelder for alle vekstgrupper. Kommunene skal behandle meldingene.

Fagsystem og tilganger

Fagsystemet for produksjonssvikt er Agros.

Les mer om tilganger under avsnittet «[Tilgang til fagsystemene](#)».

Bakgrunnsinformasjon

[Veiviser for tilskudd produksjonssvikt](#).

Erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon

Det finnes erstatningsordninger for økonomiske tap i forbindelse med gjennomføring av offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon. Når det er gitt pålegg om å slakte ned dyr eller destruere planter etter påvisning av smittsom dyresykdom eller farlige planteskadegjørere, kan erstatningsordningene dekke deler av økonomiske tap som det ikke er mulig å sikre seg mot gjennom vanlig forsikring.

Statsforvalteren kontakter søker og berørt kommune med informasjon og veiledning når det er aktuelt å ta disse ordningene i bruk.

Bakgrunnsinformasjon

[Erstatning etter pålegg om nedslakting](#)

[Erstatning etter pålegg om destruksjon av planter](#)

[Landbruksdirektoratets rundskriv 2017/30](#)

Stimuleringstilskudd til kommunale veterinærtjenester

Kommunene har ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell og å organisere klinisk veterinærvakt, i henhold til [Dyrehelsepersonelloven](#). Alle veterinærvakt- distrikter mottar tilskudd til vakt utenom ordinær arbeidstid. I tillegg til dette kan kommuner og veterinærvaktdistrikter søke om stimuleringstilskudd til veterinærtjenester på dagtid.

Statsforvalteren tildeler stimuleringstilskuddet i tråd med retningslinjer fra Landbruksdirektoratet. Statsforvalterens vedtak om tildeling av tilskudd er enkeltvedtak etter forvaltningsloven og det er derfor klagerett på vedtakene. Statsforvalteren har sendt kommunene brev om ordningen 6. januar 2026.

Mål og målgruppe

Formålet med stimuleringstilskuddet er å bidra til å sikre tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell i næringssvake områder på dagtid. Vaktdistrikter og enkeltkommuner kan søke. For vaktdistriktet søker vertskommunen.

Bakgrunnsinformasjon

Kommunen sender søknad for 2026 og rapport for 2025 på elektronisk skjema i [Altinn](#) innen 13. februar 2026.

Vannforskriften

Kommunen er forurensningsmyndighet for avløp og landbruk. Kommunen skal utøve sin sektormyndighet og gjennomføre landbruksrelaterte tiltak i henhold til [regionalt tiltaksprogram](#) for innværende planperiode. Dette skjer i samarbeid med de [regionale vannområde-koordinatorene](#).

Arbeidet med plandokumenter for neste planperiode 2028-2033 er i gang. Planprogrammet har vært på høring og forventes vedtatt av Nordland Fylkeskommune i begynnelsen av 2026. Arbeidet med ny regional vannforvaltningsplan fortsetter i 2026. Vi forventer at landbrukskontoret har en dialog med regional vannområde-koordinator, og bidrar med lokal kunnskap og vurdering på ulike tiltak for neste planperiode.

Både Klima og miljøprogram, SMIL-midlene og regionale miljøtilskudd i jordbruket gir mulighet til finansiering av målretta tiltak for bedring av vannkvalitet.

Bakgrunnsinformasjon

[Vannportalen](#)

[Vann-Nett](#)

[Regional plan for vannforvaltning for perioden 2022 – 2027](#)

[Regionalt tiltaksprogram \(2022 – 2027\)](#)

Autorisasjonsordningen for plantevern- og gnagermidler

Når godkjent kursarrangør har hatt kurs om kjøp og bruk av plantevern- og gnagermidler, vil Statsforvalteren kontakte kommunene om eksamen. Kommunen har ansvar for å finne et passende tidspunkt og å arrangere eksamen for kursdeltakere i/fra kommunen. Kommunen skal kreve inn gebyr fra kandidatene. En del av gebyret skal overføres til Statsforvalteren. Kommunen retter eksamen/prøve og registrerer resultatet i den nettbaserte autorisasjonsdatabasen. Kommunen skal vurderer om kandidatene tilfredsstiller vilkår for å motta autorisasjon. Deretter registrerer dere at kandidater som tilfredsstiller vilkårene skal få autorisasjonsbevis.

Det sendes eget brev om kommunens oppgaver og tilgang til autorisasjonsdatabasen når det er aktuelt.

I Nordland holdes kursene av Norsk Landbruksrådgivning og naturbruksskolene (Sortland vgs og Mosjøen vgs). Det er Statsforvalteren som godkjenner kursinstruktørene.

Fornyelse av autorisasjonsbevis kan gjennomføres med digitalt kurs og eksamen. Løsningen er i 2026 under oppdatering – og derfor ikke tilgjengelig fram til ny løsning er på plass. Dette er skissert klart til mars 2026.

Det er vedtatt en forlengelse av autorisasjonsbevis for godkjenninger som utløper i perioden 1. august 2025-30. april 2026. Disse har fått forlenget gyldighet til 1. mai 2025. Du finner mer informasjon om dette på Mattilsynet sine sider.

Bakgrunnsinformasjon

[Mer informasjon på nettsiden til Statsforvalteren](#)

[Mer informasjon om plantevernmiddelet autorisasjon på nettsiden til Mattilsynet](#)

[Om tilleggssautorisasjon for gnagermidler på nettsiden til Mattilsynets](#)

Samfunnssikkerhet og beredskap

Klimaendringene og en endret sikkerhetspolitisk situasjon har satt søkelys på matberedskap.

Regjeringen har lagt fram Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen til Stortinget. Bakgrunnen for meldingen er den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa siden andre verdenskrig. Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen krever en betydelig oppgradering av Norges beredskap på flere områder, både militært og sivilt, og det er nødvendig med et helhetlig og tverrsektorielt samarbeid for å møte de nye utfordringene. I meldingen understrekes det at tilgang på nok og trygg mat er en forutsetning for ethvert samfunn, og regjeringen har prioritert å styrke norsk matproduksjon og matsikkerhet. Landbruket er en avgjørende del av Norges beredskap.

Meldingen fremhever betydningen av lokal matproduksjon og at det er beredskap i at det bor folk i hele landet, som muliggjør matproduksjon basert på norske ressurser. Et aktivt landbruk, skogbruk og reindrift er viktige faktorer for å opprettholde denne beredskapen.

Kommunen har viktige oppgaver og ansvar på beredskapsområdet, jamfør lov om kommunal beredskapsplikt, samt lovverk på sektorområder (helse, brann, vannforsyning, kommunalteknisk område med mer). I arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplaner har kommunen et ansvar for at landbruks- og reindriftsnæringenes behov og utfordringer ivaretas. Dette gjelder både naturhendelser som skred og flom, ulykker og svikt i kritisk infrastruktur.

Kommunen bør invitere representanter for næringene med i planprosessene – også fordi næringene rår over verdifulle ressurser og kompetanse som kan inngå i den lokale beredskapen, eks. brann. Vi vil også minne om at det forbyggende arbeidet er viktigst, og at landbruks- og reindriftsnæringene er viktig både som store arealbrukere og som ulykkes- og brannutsatte næringer. Det må planlegges for å håndtere langvarige kriser, og mulige samtidige hendelser for å sikre befolkningen trygghet og velferd. Næringene er avhengig av en robust infrastruktur som blant annet omfatter strøm, telefon, internett, transportsystem, vannforsyning og avløp.

Skogbrann har tidligere knapt vært et tema i Nordland. Med klimaendringene ser vi imidlertid at skogbrannfaren øker. Det er derfor viktig at kommunen er kjent med sitt ansvar som førstelinjeinstans i brannberedskapen. De lokale skogbruksmyndighetene er spesielt nevnt i *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen, § 4-12*.

Bakgrunnsinformasjon

[Forskrift om kommunal beredskapsplikt](#)

[Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- redningsvesen og nødmeldesentralene \(brann og redningsvesenforskriften\)](#)

Informasjon og kontaktpunkter

Det er viktig at kommunene holder seg oppdatert om informasjon fra oss og deltar på våre kurs og konferanser for å få faglig oppdatering og informasjon som kreves i arbeidet med de forskjellige ordningene. I løpet av 2026 skal Statsforvalteren få ny nettside, vi informerer kommunene når vi vet mer.

Kurs og konferanser

Våre planlagte kurs og konferanser for kommunal landbruksforvaltning i 2026 finnes i kurskalenderen på nettsiden vår. Kalenderen oppdateres fortløpende. Følg med og meld deg på.

Månedlige teamsmøter

Vi tilbyr et månedlig møte for landbruksforvaltningen i kommunene første onsdag hver måned. Her varierer innholdet med årstid, arbeidstopper og ønsker fra kommunene. Noen ganger er det agenda for møtene, men ikke alltid. Send e-post til grete.kvavik@statsforvalteren.no for invitasjon til møtene.

Teamsgruppe for landbruksforvaltningen i kommunene

Det er opprettet et team for landbruksforvaltningen i kommunene i Nordland i Teams. Her kan kommunene løfte problemstillinger for diskusjon med andre kommuner eller få svar Statsforvalteren. Presentasjoner fra møter blir lagt ut i gruppen. Send e-post til ann-lisbeth.lieng@statsforvalteren.no for å få invitasjon til teamet.

Informasjonsbrev på nettsiden

Vi har som mål å samordne informasjon til kommunene fra landbruks- og reindriftsavdelinga. Vi publiserer derfor ukentlige informasjonsbrev på nettsiden vår. Her er det mye forskjellig, som har vist seg nyttig for kommunene i arbeidet deres, men som ikke sendes til postmottaket deres. Det kan være informasjon om tilskuddsordningene fra Landbruksdirektoratet, påminnelse om frister dere allerede har fått i brev, invitasjon til konferanser med mer. Vi oppfordrer saksbehandlerne i kommunene til å holde seg oppdatert om informasjonen vi legger ut her. Abonner på nyheter på nettsiden vår for å få varsel når ukas informasjonsbrev er lagt ut.

Vedlegg

Se neste side

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Grete Nytrøen Kvavik, 75 54 78 42

Gunnar Nygaard, 75 54 78 81

Frida Finsås Wika, 75 53 15 69

Kommunevise budsjettfullmakter innen jord- og skogbruk - 2026

Vi har mottatt tilskuddsrammer for Nordland fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) for 2026. I henhold til brevet fra LMD og Reglement for økonomistyring i staten gir Statsforvalteren tilskuddsrammer til kommunene for ordninger der kommunene er vedtaksmyndighet. Vedlagt liste viser tilskuddsramme for hver tilskuddsordning for kommunene i Nordland.

Tilskuddsrammene gjelder følgende ordninger der kommunen har vedtaksmyndighet:

- ✓ Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)
- ✓ Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)
- ✓ Tilskudd til drenering av jordbruksjord
- ✓ Tilskudd til tiltak i beiteområder
- ✓ Tilskudd til tiltak i Vegaøyan verdensarvområde
- ✓ Tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)

Tilskuddsrammene vil være tilgjengelige i fagsystemene (AGROS og ØKS) i løpet av uke 6. Kommuner som forvalter ordninger for andre kommuner, bes kontakte Statsforvalteren for å avklare fordelingen mellom kommunene.

Våre forventninger til kommunens forvaltning av tilskuddsordningene og andre viktige oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet, sendes i eget brev: «Forventningsbrev om kommunenes oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet 2026». Brevet sendes om kort tid.

Kommunenes forvaltning av statlige tilskuddsordninger

Tilskuddsordningene skal forvaltes i samsvar med forskrifter og rundskriv for hver av ordningene, [gjeldende jordbruksavtale](#), [regelverket for økonomistyring i staten](#).

Kommunen er ikke del av staten, men må følge økonomiregelverket når dere forvalter statlige tilskudd. Også for oppgaver som er delegert til kommunen har departementet ansvar for disponeringen av budsjettvedtaket/bevilgningene. Regelverket for økonomistyring i staten skal sikre en effektiv forvaltning og at Stortingets målsettinger oppfylles. Regelverket består av Reglement for

økonomistyring og Bestemmelser om økonomistyring i staten (økonomireglementet). Spesifikke krav til utforming og forvaltning av tilskudd er utdypet i økonomiregelverket kapittel 6.

Landbruks- og matdepartementet har instruksjonsmyndighet når det gjelder hvordan den delegerte myndigheten skal utøves og hvordan de statlige midlene skal forvaltes. Dette innebærer også en rett til å kontrollere at oppgaver og myndighet utøves som forutsatt. Kommunens politiske og administrative ledelse har derfor ingen instruksjonsmyndighet, og har som hovedregel ikke adgang til å påvirke den faglige utøvelsen av forvaltningen av tilskuddsordningene som er omtalt i dette brevet. For noen ordninger har imidlertid departementet gitt kommunen et handlingsrom for den faglige utøvelsen. Dette vil gå frem av regelverket for den enkelte ordning.

Tilgang til fagsystemene

Kommunen skal benytte Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer i tilskuddsforvaltningen. Systemene er nettbaserte og krever to-faktor pålogging til Landbruksdirektoratets digitale tjenester, [se veiledning på Landbruksdirektoratets nettsider](#).

Landbruksdirektoratets elektroniske systemer har tilgangskontroller som sikrer systemet mot uautorisert endring. Det er viktig at kommunen kontrollerer og følger opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Tjenstlig behov skal ligge til grunn for tilgangene.

Tilgangene deles i hovedsak inn i to kategorier: Saksbehandler og godkjenner. Den som har godkjennerrollen skal ha budsjettdisponeringsfullmakt i kommunen.

Det er Statsforvalteren som godkjenner og administrerer tilgangene. Kommunen informerer Statsforvalteren om tjenstlige behov for tilganger, og om endringer når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv. Meldingen skal være skriftlig og begrunnet slik at Statsforvalteren kan vurdere behovet og hvilke tilganger som dekker dette. Melding sendes vårt postmottak sfnopost@statsforvalteren.no.

Frist for å fatte vedtak i 2026 og melde inn behov for 2027

Vi ber kommunen i størst mulig grad fatte vedtak **før 1. oktober**. Dette for å legge til rette for omfordeling av udisponerte midler mellom kommuner, og for at Statsforvalteren skal ha grunnlag for budsjettinnspill til Landbruksdirektoratet for 2027.

Frist for å melde om behov for midler for 2027 er **1. oktober** i år. Vi ber kommunen benytte det elektroniske skjemaet «Tilskuddsmidler i landbruket», som finnes i Altinn. Den som skal fylle ut skjemaet må ha rollen daglig leder eller utfyller/innsender i Altinn.

For midler til tiltak i utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdet skal eget skjema som sendes fra Statsforvalteren benyttes til rapportering for 2026 og melding om behov for 2027.

Omdisponering av midler og/eller utvidet tilskuddsramme

Tilskuddsrammene for alle ordninger skal forvaltes slik at de fremmer aktivitet. Statsforvalteren har anledning til å omfordele udisponerte midler mellom kommunene i løpet av året.

Rammer for hver av ordningene

Nedenfor følger kort informasjon om hver av tilskuddsordningene kommunen får budsjettfullmakter for. Vi viser til nærmere informasjon om forvaltningen i vårt «Forventningsbrev om kommunenes oppgaver på landbruks- og reindriftsområdet i 2026».

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) Tilskudd til skogsveier og skogsdrift

Rammen for Nordland, for tilskudd til skogsveier og skogsdrift, er 4,0 mill. kr i år. Vi har fordelt 3,9 mill. kr til kommunene. 100 000 kr er holdt tilbake for driftstilskudd og «akutte» behov til veier.

Tilskudd til skogkultur, miljøtiltak mm

Rammen for Nordland, for tilskudd til skogkultur, miljøtiltak mm, er 4 mill. kr i år. Hele rammen er fordelt til kommunene.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Rammen for Nordland, for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, er 9,1 mill. kr i 2026.

Vi har holdt igjen en mindre sum som ikke er fordelt i hovedtildelingen. Kommuner som har større søknadsomfang enn tildelt beløp, kan be om utvidet budsjettfullmakt i løpet av året. Anmodningen sendes skriftlig til sfnopost@statsforvalteren.no, gjerne med kopi til ordningsansvarlig hos oss.

Tilskudd til drenering av jordbruksjord

Rammen for Nordland, for tilskudd til drenering av jordbruksjord, er 10 mill. kr i 2026.

Vi har holdt igjen en mindre sum som kan fordeles til kommuner som har større søknadsomfang enn disponibel ramme. Kommunen kan sende anmodning om økt ramme til vårt postmottak sfnopost@statsforvalteren.no, gjerne med kopi til den som er ansvarlig for ordningen.

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Rammen for Nordland, for tilskudd til tiltak i beiteområder, er 3,1 mill. kr i 2026. 2,5mill. kr er fordelt til kommunene. Vi har holdt tilbake 600 000 kr, som fordeles senere.

Kommuner som har søknader med finansieringsbehov ut over tildelt ramme kan be om utvidet budsjettfullmakt i løpet av året. Anmodningen sendes skriftlig til sfnopost@statsforvalteren.no, gjerne med kopi til ordningsansvarlig hos oss.

Tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)

Rammen for Nordland, for tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, er 3 007 329 kr i 2026. Dette er medregnet inndratte midler fra prosjekter som ikke er gjennomført som planlagt tidligere. 2,5 mill. kr er fordelt til kommunene og 107 329 kr er avsatt til fellestiltak.

Tilskudd til tiltak i Vega verdensarvområde

Rammen for tilskudd til tiltak i verdensarvområdet er 1,5 mill. kr for 2026. Hele beløpet er tildelt Vega kommune.

Med hilsen

Katrine Erikstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Hans Christian Jarnæs
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Fordeling av rammer til kommunene 2026

Kopi til:

Nordland Bondelag	Storgata 3A	8006	BODØ
Nordland bonde- og småbrukarlag	c/o Per-Anton Nesjan, Gullsvågveien 10	8984	VEGA
HARSTAD KOMMUNE / HÁRSTTÁID SUOHKAN	Postmottak	9479	HARSTAD
Landbruksdirektoratet	Postboks 56	7701	STEINKJER

Mottakerliste:

Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Nesna kommune	Moveien 24	8700	Nesna
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
Rødøy kommune		8185	Vågaholmen
Røst kommune		8064	Røst
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland
Steigen kommune	Rådhuset	8281	Leinesfjord
Sømna kommune		8920	Sømna
Sørfold kommune	Strandveien 2	8226	Straumen
Træna kommune		8770	Træna
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	Mosjøen
Vega kommune	Gladstad	8980	Vega
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	Leknes
Vevelstad kommune		8976	Vevelstad
Værøy kommune	Postboks 2523	8063	Værøy
Vågan kommune	Postboks 802	8305	Svolvær
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE
Alstahaug kommune	Postboks 1006	8805	Sandnessjøen
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Bindal kommune	Rådhuset	7980	Terråk
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	Brønnøysund
Bø kommune	Rådhuset	8475	Straumsgjøen
Dønna kommune		8820	Dønna
Evenes kommune	Postboks 43	8539	Bogen i Ofoten
Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske
Flakstad kommune		8380	Ramberg
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr
Grane kommune	Rådhuset	8680	Trofors
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	Stokmarknes
Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	Hamarøy
Hattfjelldal kommune	O.T. Olsens vei 3 A	8690	Hattfjelldal
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	Korgen
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	Herøy
Leirfjord kommune		8890	Leirfjord

Lurøy kommune
Lødingen kommune
Meløy kommune
Moskenes kommune

Postboks 83
Gammelveien 5

8766	Lurøy
8411	Lødingen
8150	Ørnes
8390	Reine

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Rammer for tilskuddsordninger i landbruket 2026, til kommunene i Nordland

Vedlegg til brev med kommunevis budsjettfullmakter for 2026, saksnr 2026/33-1

Kommune	Komm.nr	SMIL	Drenering jordbruks- jord	Tiltak i beite- områder	UKL og verdensarv	NMSK Skogkultur	NMSK Veier og skogsdrift
Bodø	1804	470 000	350 000	150 000	0	20 000	150 000
Narvik	1806	250 000	120 000	120 000	0	20 000	0
Bindal	1811	190 000	250 000	0	0	250 000	1 000 000
Sømna	1812	640 000	800 000	0	0	50 000	0
Brønnøy	1813	450 000	630 000	0	0	200 000	800 000
Vega	1815	530 000	700 000	0	1 500 000	0	0
Vevelstad	1816	160 000	280 000	60 000	0	10 000	0
Alstahaug	1820	100 000	360 000	50 000	550 000	20 000	0
Leirfjord	1822	170 000	670 000	0	0	100 000	0
Vefsn	1824	370 000	270 000	120 000	0	800 000	650 000
Grane	1825	230 000	100 000	100 000	0	350 000	200 000
Hattfjelldal	1826	120 000	300 000	100 000	0	250 000	500 000
Dønna/Herøy	1827/1818	660 000	630 000	120 000	0	150 000	0
Nesna	1828	220 000	150 000	100 000	0	50 000	0
Hemnes	1832	640 000	500 000	100 000	0	300 000	0
Rana	1833	100 000	500 000	120 000	0	400 000	0
Lurøy/Træna	1834/1835	150 000	140 000	100 000	0	20 000	0
Rødøy	1836	110 000	90 000	70 000	0	10 000	0
Meløy	1837	170 000	190 000	120 000	0	20 000	0
Gildeskål	1838	0	30 000	50 000	0	10 000	0
Beiarn	1839	470 000	100 000	150 000	0	50 000	0
Saltdal	1840	270 000	30 000	120 000	0	350 000	300 000
Fauske	1841	100 000	100 000	60 000	0	50 000	50 000
Sørfold	1845	50 000	30 000	0	450 000	150 000	0
Steigen	1848	380 000	600 000	80 000	750 000	100 000	0
Evenes	1853	30 000	50 000	60 000	0	30 000	0
Samarbeid Lofoten og Vesterålen	1851-59-60- 65-66-67- 68-70-71-74	1 950 000				200 000	250 000
Lødingen	1851	0	0	0	0	0	0
Flakstad	1859	0	30 000	50 000	0	0	0
Vestvågøy	1860	0	500 000	100 000	750 000	0	0
Vågan	1865	0	45 000	0	0	0	0
Hadsel	1866	0	330 000	100 000	0	0	0
Bø	1867	0	120 000	60 000	0	0	0
Øksnes	1868	0	0	0	0	0	0
Sortland	1870	0	700 000	100 000	0	0	0
Andøy	1871	0	350 000	80 000	0	0	0
Moskenes	1874	0	0	0	0	0	0
Røst	1856	30 000	0	0	0	0	0
Hamarøy	1875	90 000	40 000	60 000	0	40 000	0
Sum		9 100 000	10 085 000	2 500 000	4 000 000	4 000 000	3 900 000

SMIL: Spesielle miljøtiltak i jordbruket – UKL: Utvalgte kulturlandskap i jordbruket – NMSK: Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Fridtjof Nansens vei 11, Pb 1405, 8002 Bodø || sfnopost@statsforvalteren.no || www.statsforvalteren.no/nordland

